

L'ILLA

REVISTA DE LLETRES

L'ILLA 74 | PRIMAVERA 2019 | 1€

DOSSIER:

**Els colors de la ficció.
300 títols de «L'Eclèctica»**

PERFIL:

Vicent Dasí

ENTREVISTES:

**Lourdes Toledo
Anna Moner**

REPORTATGES:

**Dues lents per a entendre
el món
Sempre és bon moment
per a llegir teatre**

EL RETROVISOR:

**'Aigua en cistella',
de Carme Miquel**

**'La mirada de vidre',
Premi de Novel·la
Ciutat d'Alzira**

bromera

CARTA ALS LECTORS

EL REpte DE GUANYAR LECTORS

Josep Antoni Fluixà ■

La col·lecció «L'Eclèctica» d'Edicions Bromera ha arribat als tres-cents títols amb l'obra *Els colors de l'incendi*, de l'autor francès Pierre Lemaitre. Es tracta d'un fet impensable fa trenta anys en el panorama editorial valencià i, fins i tot, increïble. Sobretot, si el comparem amb l'esquifida producció narrativa en valencià anterior als anys huitanta del segle xx. De colp i volta, sembla que els valencians i les valencianes hem aconseguit la normalitat literària que ens ha mancat al llarg de tota la nostra història. Tres-cents títols de narrativa per a adults, amb predomini de les novel·les enfront dels llibres de contes, és un senyal inequívoc d'un conreu generalitzat i d'una bona salut creativa. I més, tenint en compte que la presència en la col·lecció d'obres traduïdes d'altres literatures és important, però no majoritària.

De fet, a «L'Eclèctica» s'han barrejat perfectament obres originals en la nostra llengua i traduccions de la narrativa internacional més actual. Com a mostra, citem només el nom d'alguns dels autors publicats més recentment: com, per exemple, Sílvia Romero, Vicent Borràs, Vicent Usó, Joanjo Garcia, Anna Moner o Josep Franco, entre altres, que han compartit catàleg amb referents forans com John Banville, Leïla Slimani, Erri De Luca, Verena Boos o Pierre Lemaitre. I si a l'oferta de «L'Eclèctica» afegim la d'altres col·leccions narratives de les diferents editorials valencianes, podem afirmar que mai hem estat tan bé a nivell literari com en l'actualitat. Afirmació que podríem fer extensible a altres gèneres com la poesia, l'assaig o el teatre.

No obstant això, a pesar de la bona oferta, ens trobem amb una minoritària resposta per part dels lectors. Les enquestes varien lleugerament de percentatge, però la llengua de lectura utilitzada continua sent majoritàriament el castellà, a pesar de les proclames electorals

catastrofistes de determinats dirigents polítics que afirmen que la llengua de Castella es troba a casa nostra en perill d'extinció. En conseqüència, el repte que té per endavant la societat valenciana és guanyar lectors i lectores en la nostra llengua. Disposem ja d'una producció literària de qualitat equiparable a la de qualsevol altra societat occidental actual, però... què és el que dificulta l'arribada dels textos als lectors i les lectores? Aquesta és la qüestió que convé plantejar-nos, però la resposta ha d'anar, sens dubte, més enllà de culpabilitzar de la situació causes externes, l'escàs suport econòmic de les institucions o la poca consciència identitària dels nostres veïns i veïnes. Caldrà admetre també que ens convé a tots fer un esforç major de difusió dels nostres llibres: un esforç per part de les editorials, de les biblioteques, dels centres escolars, dels ajuntaments, dels col·lectius culturals, etc., amb l'objectiu de guanyar nous lectors. Pensar, en definitiva, que el camí fet es pot i es deu millorar.

SUMARI

- 3 Perfil**
Vicent Dasí
Mariló Álvarez
- 4 L'opinió de la crítica**
- 5 La venjança és molt bona de llegir**
Núria Cadenes
- 6 Flaixos**
- 9 Qüestionari**
Lourdes Toledo
Violeta Tena
- 10 Entrevista**
Anna Moner
Elena Cívico
- 12 Extracte**
'La taverna del Negre'
- 13 El territori indòmit de la poesia**
Manel Alonso Català
- 14 Analitzant la societat en clau d'humor**
Àlex Moragues
- 15 Dossier: Els colors de la ficció. 300 títols de «L'Eclèctica»**
Carles Fenollosa
Gonzal López-Pampló
Marta Estrelles
- 20 Quaderns d'animació lectora**
I qui em recomana un llibre?
Rosa Mengual
- 21 Rocio Bonilla no s'avorreix mai**
Bernat Cormand
- 22 De prejudicis selvàtics i caputxetes multicolors**
Lirios Jordà Bou
- 23 Dues lents per a entendre el món**
Margarida Castellano
- 24 Sempre és bon moment per a llegir teatre**
Vicent Aleixandre Lluçh
- 25 La tecnologia i els desencontres ocupen espais escènics**
Zequi Castellano
- 26 Ressenyes**
- 29 El retrovisor LIJ**
El nen que va capgirar la seva pel·lícula
Joan Bustos
- 30 El retrovisor**
Carme Miquel, primera guanyadora del Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira
Sandra Capsir
- 31 Premi Llegir «luvenes in lectionem»**
Marta Meneu-Borja

Aprofundir en la narrativa actual en la nostra llengua a través d'una col·lecció emblemàtica per a Bromera com «L'Eclèctica» és el *leitmotiv* d'aquest número de *L'illa*, que fa un repàs a la trajectòria de la traducció internacional, la producció en llengua pròpia i la consolidació de guardons com el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira. Per això ocupen un protagonisme destacat novel·les com *Els colors de l'incendi*, de Pierre Lemaitre, i *La mirada de vidre*, d'Anna Moner.

Dediquem el «Perfil» a Vicent Dasí, que ens torna a sorprendre amb *Doc Doggie. Unitat de Medicina Estrambòtica*, una història de terror extremadament divertida que el consolida com a escriptor juvenil. Per mitjà de les entrevistes, donem veu a Anna Moner, que ens descobreix la part més fosca de la natura humana amb *La mirada de vidre*, i Lourdes Toledo, la primera autora que guanya el premi d'assaig en els Ciutats d'Alzira, amb un dietari sobre la seua experiència com a professora a Santa Fe (Nou Mèxic). Presentem també una de les novetats infantils més esperades: *T'avorreixes, Minimoni?*, de Rocio Bonilla, on la il·lustradora demostra que coneix perfectament l'univers infantil i sap com comunicar-lo. Altres propostes imprescindibles per a compatir en el Dia del Llibre amb els infants són *Tumtum*, *Què em contes, Caputxeta?* o *Superbaquet*. I no ens oblidem de les propostes de poesia i teatre.

Bones lectures!

■ Sandra Capsir

Realitat i fantasia: l'univers de Vicent Dasí

Doc Doggie.
Unitat de Medicina
Estrambòtica
Vicent Dasí
Bromera, 2019

Mariló Àlvarez ■

Si hi ha un vèrtex que uneix les diferents novel·les de Vicent Dasí, que actua com a denominador comú de la seua obra literària, la dota de coherència i la converteix en un univers propi fàcilment identificable, aquest és, sens dubte, la dicotomia entre realitat i fantasia. Les històries de Dasí sovint fluctuen entre allò tangible i lògic i el món oníric i fantasiós que, curiosament, de vegades ens arriba a semblar més autèntic que la realitat mateixa.

El millor dels 22, l'obra amb què comença la seua carrera, tracta, de manera entretinguda i fresca, la lluita per la identitat durant la infantesa o, potser més acuradament, la preadolescència. L'obra, que a més a més està hàbilment esquitxada de referències musicals, literàries i esportives, en un estil que Dasí ha mantingut al llarg de tota la seua producció literària, ens capbussa en un relat àgil i dinàmic en el qual, com no podia ser d'altra manera, té cabuda, fins i tot, un polsim de fantasia.

Una carrera consolidada

Seria l'aparició de Loly Ferrer, una Sherlock Holmes de metre i mig i només dotze anys d'edat, el fet que suposaria la consolidació del seu nom com a escriptor juvenil de gran projecció. *Loly Ferrer i l'enigma Gulliver* constitueix una excel·lent combinació d'intriga, a l'estil de les històries del detectiu creat per Conan Doyle, i unes cullerades de la millor fantasia, en sintonia amb èxits de la literatura anglosaxona com la saga de novel·les sobre Harry Potter. Es tracta

d'una aventura divertida i molt intensa, amb girs argumentals insospitats. Així, cada pàgina és una nova pista i cada capítol, un nou perill per descobrir.

«Realitat i ficció,
ciència i fantasia,
es donen la mà
per a fer volar
la nostra imaginació»

La història, a més a més, ve definida per la màgia: aquesta serà un element imprescindible per a resoldre la desaparició del Gulliver. Com és característic en les obres de Dasí, una vegada més, realitat i ficció, ciència i fantasia, es donen la mà per a fer volar la nostra imaginació i endinsar-nos, en aquest cas, en la València més misteriosa i desconeguda.

Una novel·la que trenca tots els cànons

Si amb *Loly Ferrer i l'enigma Gulliver* començava a explorar la fusió literària entre fantasia i ciència, és a *Dog Doggie. Unitat de Medicina Estrambòtica* –obra que li va suposar el Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil– on l'autor se submergeix fins al moll de l'os en aquesta combinació de realitat i ficció. Dasí explica que aquest relat és «un misteri nebulós que barreja ironia i terror, concebut per a ser llegit a quatre mans: dues mans per a sostindre el llibre i les altres dues per a menjar roses»; sens

dubte, no hi hauria cap definició més adequada.

La novel·la aposta per obrir nous horitzons en la literatura juvenil i escapa a les convencions del gènere, tant en els diàlegs com en la forma i la construcció de personatges. Si a aquests ingredients sumem els nombrosos homenatges a la cultura popular –amb referents com *Taxi Driver*, *Star Wars* o *Caçafantasmes*, a més de sèries de televisió conegudes i els monstres clàssics de la Hammer–, el resultat és un pastís irònic i terrorífic que no podrem evitar devorar.

Amb aquests antecedents i seguint la trajectòria ascendent de l'autor, no més ens queda esperar impacients, amb un bol de roses a les mans, la pròxima entrega de la seua producció literària en la qual, n'estem segurs, hi haurà espai per a la millor fantasia, la que deixa els lectors bocabobats i amb ganes de més.

Foto: Pere Fuster

© Rosella Valor

L'ILLA
REVISTA DE LLETRES

L'ILLA 74 | PRIMAVERA 2019

L'illa és una publicació d'Edicions Bromera, coordinada per Josep A. Fluixà i dirigida per Sandra Capsir.

Col·laboracions

Vicent Aleixandre, Manel Alonso Català, Mariló Àlvarez, Carol Borràs, Joan Bustos, Núria Cadenes, Margarida Castellano, Zequi Castellano, Elena Cívico, Bernat Cormand, Marta Estrelles, Carles Fenollosa, Lirios Jordà, Gonçal López-Pampló, Víctor Lumberras, Marta Meneu-Borja, Rosa Mengual, Àlex Moragues, Violeta Tena, Clara Vidal

Correcció lingüística

Paula Soriano i David Morell

Coordinació tècnica

Xavier Tortosa

Disseny gràfic

Carles Barrios

Maquetació

Carles Barrios, Eva Bueno, Pere Fuster i Susana Fraguas

Redacció i administració

Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta),
telèfon 962 402 254
www.bromera.com
illa@bromera.com

Contractació de publicitat

comercial@bromera.com

Impressió

Rotimpres

Tirada

24.000 exemplars

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'illa no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats. L'illa autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

«L'autora aconsegueix combinar amb gran mestratge els passatges novel·lats en què ficciona la vida de Shelley i els passatges en què ens explica com aquell esdeveniment va tenir una forta influència en la seua obra. És alhora una novel·la i una obra didàctica.»

AIDA MONTOYA, *L'Escriba*

«Usó excel·leix creant intrigues, descrivint les cabòries i la volubilitat moral del protagonista i la seva manera de relacionar-se amb les circumstàncies que el van encerclant fins a ofegar-lo.»

PONÇ PUIGDEVALL, *El País Catalunya*

«Joanjo Garcia ens proposa una història a cavall entre la València de finals del segle xx i començaments del xxi, relatada des de les entranyes d'una Blanca jove, la qual somia amb una vida diferent, i una Blanca adulta, que té por de la majoria d'allò i de qui l'envolta.»

FRAN SEVA, *Llegir en cas d'incendi*

«Brenman vol mostrar amb humor i un plantejament molt simètric que les diferències entre les persones no ens allunyen, ens enriqueixen.»

LLUÍS LLORT, *La República - Avui*

«Los polar se'n va anar a la platja proposa consells sobre defensa de la biodiversitat per als més joves sense estalviar frescor, enginy i divertides al·lusions a la cultura popular.»

Muy Interesante

La venjança és molt bona de llegir

Els colors de l'incendi

Pierre Lemaitre

Trad. d'Albert Pejó

Bromera, 2019

Núria Cadenes ■

Quan una novel·la et deixa marca, per la forma i pel fons i per la combinació harmònica de totes dues, quan trobes una veu literària que té imaginació i realitat i coses a dir i força, que sap trenar trama i humor negre i mala idea, pot ser que t'agafi un impuls irrefrenable, com el d'aquell anunci antic de detergent, i surtis al celobert a cridar al veïnat la bona nova: això és més (molt més) que la proesa de deixar la roba immaculada, blanca radiant o amb els colors respectats, això és literatura fresca, encesa, què feu aquí que encara no heu llegit aquest Lemaitre que ens retrata el segle xx i en fa novel·la, novel·les, trilogia?

Un cop acabada l'esplèndida *Ens veurem allà dalt*, aquell accidentat, corrosiu, tan bèstia retorn dels soldats al final de la Primera Guerra Mundial (la que havia de ser la darrera, després d'això ja no hi pot haver res de pitjor, es deia), i en saber que Pierre Lemaitre la inseria dins d'un projecte literari més ambiciós, esperava amb impaciència i també amb un punt de neguit la segona part del tríptic. Impaciència per les ganes de retrobar una manera d'escriure que deixa marca. Neguit per si un excés d'expectatives n'esguerrava la lectura.

Vaig devorar *Els colors de l'incendi* pràcticament d'una tirada. Per aquella impaciència que deia i per la felicitat de constatar que les expectatives es complien. Amb escriu.

No cal haver llegit la primera per a escometre la segona, però és fantàstic de poder-ho fer. Lemaitre continua a la seva manera el fil, ens situa una dècada després, en una França que viu entre guerres sense que en sigui encara conscient, amb

les flames que ja ens comencen a encendre Europa i que brillen des d'una perillosa baixa intensitat. Ha pres de la primera novel·la alguns personatges secundaris i tiba des d'ells el context i les noves històries: hi ha el potentat Péricourt, que mor de seguida; el net, Paul, un infant intel·ligent que es llança daltabaix de la finestra el dia del soterrar; i, sobretot, la filla, Madeleine, que n'hereta el banc, que el perd (li'l prenen, o se'l deixa prendre, o tot alhora) i que, des de la indolència inicial de petita criatura rica sense necessitats ni empena, guanya cos i envergadura a mesura que ordeix i executa tan fredament la venjança.

«No cal haver llegit la primera per a escometre la segona, però és fantàstic de poder-ho fer»

Lemaitre ens retrata, sí, l'avidesa i les fragilitats de l'especulació financera en el temps en què els bancs tot just començaven a idear maneres de protegir-se els secrets, l'avidesa i la falta d'escrúpols d'una premsa amb cada vegada més poder i servituds, l'avidesa corruptible dels polítics de pa sucats amb oli, dels funcionaris impertèrrits, dels amants indesitjables, de les mullers tristes. Corruptible o corruptora: avidesa. I ho fa, a més a més, oferint-nos alguns personatges secundaris realment memorables: Solange Gallinato, la cantant d'òpera amb la veu més màgica del món, amb el cos en expansió fins a la immobilitat, o Vladi, la infermera

vital, sexual, resolutiva i polonesa. L'una, que fa de diva excèntrica, encarnació de la frivolitat, ens oferirà l'acte més conscient i seriós de l'obra; l'altra, a qui de fet ningú no entén quan parla («W czym moge pomóc?»), és qui millor es comunica. Fins que arriba un punt (sembla impossible, màgia literària, la força desencadenada de la intrèpida Vlladyslawa Ambroziewicz) que també nosaltres, lectors llecs i sense acotacions ni traducció, ja sigui pel to, pels gestos (quins gestos, si és dins d'un llibre?) o l'alegria, li comprenem el sentit dels mots: Witam!

I sí, el mateix autor ho explica a qui li ho pregunta: hi ha molt de Montecristo, en aquesta història. En l'estructura (que puges, que caus, que redempció) i en el gust que fa constatar que no sempre la revenja ha de ser un acte vil, que de vegades resulta que fins i tot, ai, reconforta.

Foto: Roberto Frankenberg

La normalitat

Maria Josep Poquet*

Un mitjà de comunicació públic pot –i deu– oferir programes de tota classe i no tindre una rendibilitat econòmica directa, sinó una gran rendibilitat social. Aquest és el cas dels programes dedicats a l'univers del llibre. A més, un mitjà públic no està obligat a emprar, com a criteri de selecció dels temes, el nombre de vendes d'un títol o la influència d'una editorial.

Aquesta llibertat és clau a l'hora d'atendre una producció literària com la nostra: abundant, diversa, fragmentada... Les grans obres, en tots els àmbits de la creació, naixen sovint a contracorrent i necessiten qui les conte.

I què passa quan un seguit de novel·listes, poetes, editors, llibreters de casa nostra quaiten per un programa de tele i de ràdio com *Plaerdemavida* o *Una habitació pròpia*? Doncs, que comencen a existir fora del seu cercle immediat. Naixen per a un públic més ampli que descobreix una part del paisatge cultural que restava ignorada. Així, fem de pont entre dues parts d'un mateix cos i facilitem la connexió entre els lectors i el sector editorial que viu un moment esplèndid. No es pot desitjar allò que no es coneix.

D'altra banda, aquests formats consoliden el valencià com a llengua de cultura dins del paisatge mediàtic. Cada setmana, els entrevistats eixamplem l'horitzó del registre col·loquial i de l'estàndard desvirtuat, i posen a l'abast de l'audiència un valencià de volada, ric, genuí i amb una capacitat i sensibilitat extraordinàries per a contar històries, reflexionar o capturar la vida en un vers.

Ara que la literatura valenciana viu un moment d'eclosió creativa important, ara que es publiquen obres de gran qualitat, voldríem ser l'altaveu que l'escampe.

*Presentadora del programa *Plaerdemavida* d'À Punt.

FLAIXOS

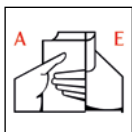
Es posa en marxa la 54 Fira del Llibre de València

Del 25 d'abril al 5 de maig se celebrarà als Jardins de Vivers una nova edició de la Fira del Llibre de València. Un any més, Bromera se suma a aquesta iniciativa amb un bon grapat d'activitats per a tots els gustos per a presentar les nostres novetats de primavera: concerts, presentacions, taules redones, sessions de signatures... Aprofita l'ocasió per a conèixer el teu autor o autora preferida i emportar-te un llibre signat!

Publicades les obres guanyadores dels XXX Premis Literaris Ciutat d'Alzira

El mes d'abril acull la publicació de les obres guardonades en la trenta edició dels Premis Literaris Ciutat d'Alzira. Anna Moner amb *La mirada de vidre*, Vicent Dasí amb *Doc Doggie. Unitat de Medicina Estrambòtica*, Lourdes Toledo amb *Amèrica endins*, Toni Cabré amb *Okupes particulars*, Martín Piñol amb *Superbagues*, Alba Flui-xà amb *Galeria d'incerteses*, Seta Gimeno amb *Nina* i David González Jara amb *Les molècules de la vida*, són els guanyadors de les categories de novel·la, narrativa juvenil, assaig, teatre, narrativa infantil, poesia, àlbum il·lustrat i divulgació científica, respectivament.

L'AEPV renova els membres de la Junta Directiva

Presidida per Àfrica Ramírez, l'Associació d'Editors del País Valencià es prepara per a encarar els reptes de futur que, a curt termini, passen per adaptar-se a les noves condicions del mercat després de la crisi econòmica i apostar per la internacionalització. Àfrica Ramírez substitueix en la presidència Dolors Pedrós Company, directora d'Edicions 96, que va presentar la seua dimissió en ser elegida consellera del Consell Valencià de Cultura. En xifres, l'AEPV agrupa 61 editorials valencianes que facturen 28,11 milions d'euros anuals i tenen un catàleg viu de 20.588 títols.

DUBTES

Enguany la societat valenciana està citada, una vegada més, a les urnes. Com afectarà el resultat electoral a la política cultural i del llibre iniciada per l'actual govern autonòmic? Es mantindran iniciatives com La Plaça del Llibre i el Pla de Foment de la Lectura? Què passarà amb les polítiques de reutilització de llibres de text que esdevingueren un dels grans anuncis electorals de l'anterior campanya?

La nova onada feminista ha arribat a la literatura en forma de diferents publicacions dedicades a recuperar referents femenins de diferents èpoques i geografies. Podem trobar llibres biogràfics i divulgatius de totes les edats. Es tracta, per descomptat, de llibres necessaris, però fins a quan durarà aquesta tendència?

La Fundació FULL ha presentat el *Baròmetre d'hàbits de lectura i compra de llibres a la Comunitat Valenciana* després d'una aturada de 7 anys. Hi ha dades per a tots els colors i gustos, però, per què el 95 % dels lectors valencians lliguen habitualment en castellà?

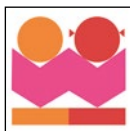
Algar fa 20 anys

Algar –el segell del Grup Bromera especialitzat en literatura infantil i juvenil en castellà–, celebra enguany el seu vintè aniversari. En aquestes dues dècades d'història, l'editorial ha mantingut el compromís amb les famílies i els educadors en la il·lusionant missió de formar lectors i lectores, apostant per històries que els feren somiar, aprendre i gaudir de la lectura. Cal destacar també l'ascens en la trajectòria internacional d'aquest segell, que ha aconseguit exportar el millor de la nostra literatura a països com Mèxic, Colòmbia o els EUA. Així doncs, l'editorial prepara diverses iniciatives amb què commemorarà aquesta fita tan especial.

L'univers de Rocio Bonilla

Les obres de la il·lustradora Rocio Bonilla han conquerit més de 300.000 lectors arreu del món i s'han traduït a més d'una vintena d'idiomes. Ara, a més a més, el públic podrà gaudir de les tendres i delicades il·lustracions de l'autora en una exposició itinerant que recorrerà diferents llibreries i biblioteques de tota Espanya. Des de *Cara de pardal*, la primera obra que va publicar, fins a *T'avorreixes, Minimoni?*, el seu darrer èxit, la mostra recorre la trajectòria literària de Bonilla a través d'il·lustracions de tots els seus treballs i esdevé una manera fantàstica de conèixer millor l'obra d'una de les il·lustradores més destacades del panorama.

Bromera en la 56 Fira del Llibre Infantil de Bolonya

Un any més, el catàleg de Bromera tindrà presència en la Fira del Llibre Infantil de Bolonya, una de les més importants del sector editorial. Una delegació del segell es desplaçarà a Itàlia per promocionar els títols dels autors valencians en la cita literària que enguany celebra la seua 56 edició, de l'1 al 4 d'abril, i que compta amb Suïssa com a país convidat. En aquesta edició disposem per primera vegada d'un espai personalitzat que ens permetrà donar millor visibilitat a totes les novetats del Grup Bromera així com els nostres grans èxits.

Dos títols de Bromera nominats a Millor Novel·la VLCNegra

La mirada de vidre (Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira), d'Anna Moner, i *Heidi, Lenin i altres amics* (Premi València Alfons el Magnànim de Narrativa), de Joanjo Garcia, han sigut nominades a Millor Novel·la VLCNegra 2019 en la setena edició d'aquest festival que tindrà lloc del 10 al 19 de maig. En aquesta edició el festival pretén centrar-se en la problemàtica social i comptarà, una vegada més, amb referents de la novel·la negra estrangers, espanyols i valencians. Les votacions a millor novel·la negra ja han començat i estaran obertes fins al 9 de maig.

Dos títols de Bromera en la Llista d'Honor de l'OEPLI

La primera onada, de Mariló Àlvarez Sanchis, i *El misteri de la casa Folch*, de Leandro Sagristà, Premi Fundació Bancaixa de Narrativa Juvenil, han sigut inclosos en la Llista d'Honor de l'OEPLI (Organització Espanyola per al Llibre Infantil i Juvenil). Aquest catàleg selecciona 200 obres entre totes les publicades arreu de l'estat en 2018 en qualsevol de les quatre llengües oficials, seguint criteris de qualitat i idoneïtat que les fan mereixedores de formar part d'aquesta llista d'honor per ser considerades significatives dins de la gran producció existent.

Els + venuts

Adults

1 Els colors de l'incendi Pierre Lemaitre

2 La mirada de vidre Anna Moner

3 Els llops de Praga Benjamin Black

4 Heidi, Lenin i altres amics Joanjo Garcia

5 El paradís a les fosques Vicent Dasí

LIJ

1 T'avorreixes, Minimoni? Rocio Bonilla

2 L'infinit a les teues mans Enric Senabre

3 Tumtum Anyà Damirón i Pablo Pino

4 Dones valencianes que han fet història Sandra Capsir i Maria Viu

5 L'os polar se'n va anar a la platja Valentín Coronel

«Escriure sobre el que em fa por em calma.»

LEÏLA SLIMANI
Llegim, Diari ARA

«Llevat d'algun cas excepcional, ningú pot viure d'escriure en la nostra llengua.»

ANNA MONER
Arts, El Mundo

«El futur de la lectura passa perquè d'una vegada la lectura i la seva promoció passin per estar dins l'agenda política.»

FRANCISCO CASTRO
El Setembre

«La poesia és allò que queda de les nostres experiències vitals més immediates, tant individuals com col·lectives.»

JAUME PÉREZ MONTANER
3x4.info

«Hi ha una manca de cultura científica i de cultura del canvi climàtic en la societat actual. Explicar el canvi climàtic és alguna cosa més que parlar de dades, cal connectar-ho amb la vida quotidiana.»

ANDREU ESCRIVÀ
3x4.info

Implica't amb VilaWeb

0,16[€]

preu del diari d'avui

vull pagar / no vull pagar

**Perquè el futur de la premsa ja no es juga
al paper, sinó a les pantalles**

**Perquè el futur del país vol mitjans
més independents, forts i participatius**

Apunta-t'hi!

+VilaWeb

www.mesvilaweb.cat / suport@mesvilaweb.cat

Lourdes Toledo:

«Ni sé ni vull viure sense escriure»

Com uns professors que viuen a Terol decideixen deixar-ho tot i passar tres anys a Nou Mèxic?

Era un projecte familiar que teníem de feia molt de temps. Jo sempre he tingut un esperit molt aventurer, he estat una persona molt viatgera. Ja havia estat als Estats Units però ara volia compartir-ho amb la meua família.

I com naix la idea de fer un dietari?

No m'ho vaig plantejar des de bon començament, però quan vam venir a passar l'estiu ací després del primer any, un amic em demanà per què no escrivia sobre el meu dia a dia allà. Tan bon punt vaig tornar, en acabar les vacances, em vaig posar a escriure, recuperant part del que havia viscut aquell primer any. Quan anava per la meitat del dietari va ser quan vaig pensar que, potser, tot allò estava agafant tanta volada com per a convertir-se en un llibre. Aleshores, vaig pensar en la possibilitat de presentar-me als Premis Ciutat d'Alzira.

Escrivia Enrique Vila-Matas recentment que «al final de la majoria de dietaris, a diferència de tantes novel·les, ni l'orquestra ni la vida es detenen».

Aquest dietari té una mena de tancament, a Nova York, quan ja féiem el camí de tornada cap a casa. Va ser un moment molt intens, i dur eixa intensitat a la literatura sense caure en la llàgrima va ser difícil. Al capdavant era un temps en què jo tanque literalment una casa on he viscut tres anys i on he passat per un divorci i moltes experiències vitals. Un moment en què prens consciència que estàs tancant una etapa. El dietari m'ha ajudat a viure-ho, a recordar-ho i a dosificar-ho.

En el llibre parla del divorci però molt per damunt.

Ho explique molt subtilment perquè a pesar del divorci, a pesar de tot, la vida sempre continua. Per a mi, l'escriptura en aquell moment va ser una taula de salvació. He arribat a un punt de la meua vida on ni sé ni vull viure sense escriure. Aquest llibre ha significat una presa de consciència: vull que l'escriptura siga el meu ofici.

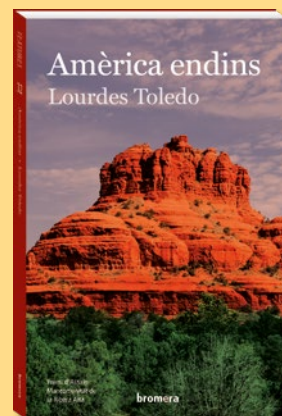
«Estic molt orgullosa de ser-ne la primera dona. Aquest guardó em produeix moltíssima alegria i una espenta moral i humana important»

Aquest dietari és ple de referències literàries: Simone de Beauvoir, Antonio Machado, Julia Álvarez, Barbara Kingsolver, Emily Dickinson, John Williams, Josep Carner, Stendhal. Al capdavant, és un recorregut per la teua bibliografia vital.

Alguns autors ja els coneixia abans, d'altres els vaig descobrir allà, a voltes de forma molt casual. He descobert moltes dones escriptores que se situen en cultures més minoritàries; han sigut lectures on he trobat l'Amèrica que no és blanca ni de classe mitjana. Els qui som molt lectors sabem que els llibres porten als llibres i no hi ha escriptura sense lectura.

També hi ha moltes referències als nadius americans. «L'essència d'aquest drama es resumeix en la tensió de fer

Amèrica endins
Lourdes Toledo
Bromera, 2019

Violeta Tena ■

viure a una gent una vida que no és la d'ells», dius.

La dels indis és una ferida no tancada. La dels afroamericans també és una ferida que no s'ha tancat però que, almenys, ha tingut repercussió mediàtica. Els indis, en canvi, continuen patint agressions mediambientals i els fan fora del seu hàbitat sense cap escrúpol. El que han patit els indis americans és un genocidi en tota regla. Se'ls ha reduït a un espectacle, una cosa exòtica.

És la primera dona que guanya la modalitat d'assaig dels Premis Literaris Ciutats d'Alzira. Què significa per a vosté?

Estic molt orgullosa de ser-ne la primera dona. Aquest guardó em produeix moltíssima alegria i una espenta moral i humana important. Recentment llegia *Historias reelles*, on Helen Garner deia, i hi estic completament d'acord, que el procés d'escriptura té molts moments d'angoixa: li agradarà a algú? El que escriu té sentit? Rebre aquest reconeixement, doncs, ha estat molt important.

Foto: Pere Fuster

Anna Moner:

«M'interessa la part més fosca de la natura humana.»

Elena Cívico ■

De tots els angles i les perspectives des d'on se'ns presenten les relacions socials, de tots aquells elements de la natura humana sobre els quals Anna Moner pretén captar la llum, allò que excita literàriament l'autora són els trastorns i les perversions que serpentejen en els budells de l'ésser humà. Cucis intestinals que se'ns ofereixen en forma d'addicció, de depravació o d'absoluta falta d'empatia. *La mirada de vidre*, guanyadora del Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira 2018, és una fotografia incòmoda que revela la finíssima línia que ha separat històricament l'art de la ciència. Però, també, és una exhibició de força, la d'aquelles dones que es rebel·laren davant de l'*statu quo*.

La Valquíria

Ni la ingesta contínua d'estupefaents, ni la peculiar oferta de Madame Babinski, una mèdium destacada que pretén ampliar el negoci amb la realització de fotografies d'esperits, aconsegueixen esborrar de la ment del fotògraf Roger Queralt les experiències viscudes a l'estudi fotogràfic del sanatori de Sant Gervasi. Allà va treballar, el 1898, a les ordres del doctor Isaac, un metge obsessionat en l'estudi minuciós de la musculatura facial.

El fotògraf no va poder tampoc llevar-se del cap la Valquíria, la jove interna convertida en el joguet predilecte del metge. El personatge de Caterina, o la Valquíria, com tots els casos relatats en *La mirada de vidre*, «està inspirat en pràctiques reals», explica l'autora. «En aquest sentit, la novel·la palesa el meu interès per les pràctiques de la medicina psiquiàtrica del final del segle XIX, la

fotografia clínica i la fotografia espiritista, el devastador món de les addiccions, l'ús terapèutic i artístic de l'electricitat, l'anàlisi de l'expressió facial, la sensibilitat tàctil i el poder de la mirada, entre altres aspectes».

«La mirada clínica masculina es va dedicar a burxar les interioritats orgàniques femenines en un intent de desxifrar el que, fins llavors, era un text enigmàtic i impenetrable per al discurs científic»

L'autora recorda Michel Foucault quan diu que cal mirar arrere per a detectar d'on venen els problemes actuals; és a dir, que per a comprendre'ls resulta convenient tindre en compte el seu mètode, l'arqueologia del saber. El filòsof argumentava que per a entendre situacions i conflictes actuals cal buscar-ne les arrels, el moment just en què es van generar determinats discursos. De manera que per a poder parlar de la imatge de la dona vigent en el segle XXI hem d'anar als orígens. «La mirada clínica masculina es va dedicar a burxar les interioritats orgàniques femenines en un intent de desxifrar el que, fins llavors, era un text enigmàtic i impenetrable per al discurs científic. Alhora, la mirada artística s'encarregava de generar-ne una imatge idealitzada,

perfecta i inassolible, plena de misteri», argumenta Moner.

La llum dels personatges

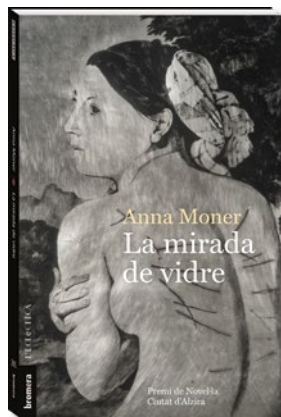
Escriure la novel·la ha sigut un procés llarg, desenvolupat durant més de dos anys, en el qual ha sigut necessària una acurada investigació prèvia impulsada, en gran mesura, per la immensa curiositat de l'autora de Vila-real. Moner i la seua parella, Sebastià Carratalà, viuen des de fa dèu anys a Beneixida (la Ribera Alta), on ambdós han instal·lat el seu estudi. Explica l'escriptora que dedica els matins a la pintura, i les vesprades, els caps de setmana i els dies festius, a l'escriptura. Ella és molt disciplinada, escriu a mà, escriu com pinta, usant el llenguatge com a pinzells i espàtules. «M'agrada especialment atrapar la llum que envolta els personatges. Només es pot distingir la penombra des de la llum i, a mi, m'interessa la part més fosca de la natura humana», sentència.

La música com a espurna

L'autora requereix dues condicions concretes per a treballar: molta llum i música. La melodia canvia en cada novel·la, apuja el volum i l'escolta de forma repetitiva per tal d'entrar en la història, per tal de crear el *leitmotiv* dels personatges. Sonen els primers acords i ella accedeix a l'espai. Un tret que li ha regalat a un dels personatges principals de la novel·la, Robert Isaac, l'especialista en malalties del sistema nerviós que dirigeix el sanatori de Sant Gervasi. Isaac també selecciona les peces musicals en funció de la singularitat dels experiments clínicoartístics. Assajos que

La mirada de vidre

Anna Moner
Bromera, 2019

practica amb els interns del centre amb el *modus operandi* fred i calculador dels científics que aspiren a fer del seu treball una obra d'art. Una forma d'observar la realitat, amb mirada de vidre, que, d'alguna manera, comparteixen la resta dels personatges de la novel·la. Aquells que observen, però són incapaços de rebel·lar-se davant de les crueltats, aquells que les pateixen i esperen el seu moment, i, per últim, aquells que evidencien la ferocitat i la violència infame tan pròpia de l'espècie humana.

«Només es pot distingir
la penombra des de la
llum i, a mi, m'interessa
la part més fosca de la
natura humana»

Una de les peces que l'autora d'*El retorn de l'Hongarès* va triar per acompanyar-la durant l'escriptura de *La mirada de vidre* és un *lied* de Gustav Mahler titulat *He abandonat el món*. Una cançó molt especial, no només per la melodia, sinó també per la lletra. Una composició que inoculara en l'autora el sentiment d'ansietat i d'abandó que experimenta Roger Queralt, el fotògraf morfinòman, quan s'injecta un sospir de la droga amb l'agulla hipodèrmica Pravaz i que diu: «Poc m'importa que creguen que he mort / en realitat estic mort per al món / repose en un lloc tranquil i visc sol en el meu cel, amb el meu amor, amb la meua cançó».

Moner necessita la música, com Queralt la morfina, per a remoure els budells, per a sentir-se agradablement incòmoda. Un seguit de sentiments que aboca al lector en xicotetes dosis i li provoca una cremor aguda que anticipa una embriaguesa vertiginosa.

Anna Moner (Vila-real) és artista i escriptora. Des del 1987 forma equip artístic amb Sebastià Caratalà. Col·labora en diversos mitjans escrits i en la ràdio d'À Punt Mèdia. Va ser l'Ambaixadora de la Lectura 2017. Ha publicat una quinzena de relats, l'assaig *Gabinete de curiositats* (Premi de la Crítica) i, a Bromera, les novel·les *Les mans de la deixeblla* (Premi Enric Valor) i *El retorn de l'Hongarès* (Premi Alfons el Magnànim, Premi Túrria i Drac de Sant Jordi de Catalunya Ràdio i Núvol).

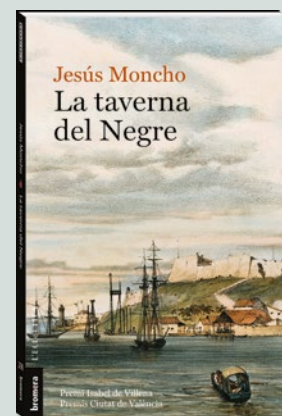

Foto: Rosella Valor

La taverna del Negre

La taverna del Negre

Jesús Moncho
Bromera, 2019

Per ordres del seu amo, Andreu Faraig és enviat a les Amèriques per esdevindre delegat permanent de la casa Galiana a l'Havana. A València deixa la mare i la germana, a més de la seua estimada, Elionor Galiana. Tanmateix, prompte descobrirà que la càrrega de la *Santa Marta*, la goleta en què s'embarca i que ha jurat vigilar, no està formada només per teixits, sinó que inclou un nombrós grup d'homes provinents d'Àfrica, preparats per a ser venuts com a esclaus.

Així comença *La taverna del Negre*, del reconegut autor de la Marina Alta Jesús Moncho. L'obra, guardonada amb el Premi Isabel de Villena de Narrativa, conjuga el tràfic d'esclaus

provinents d'Àfrica al segle XIX amb l'origen de la tradició xocolatera de la Vila, tot això a través de les fascinants aventures d'Andreu Faraig i de l'acabalada família Galiana. A continuació, us oferim un tast de la novel·la.

«L'obscuritat, de feia estona, havia caigut sobre les teulades de les cases i embolcallava la població, aquietada del tot. Andreu pujava des de la mar amb pas decidit. Les llums d'espelmes, a les llars, a través dels finestrans, s'esvanien ací i allà mentre, de lluny, venia el lladruc d'algun gos. La solitud del carrer, en aquelles hores, colpia. El xic trencà cap al carrer de les portelles i, en un moment de la marxa, prengué embranzida per encimbellar-se a dalt la paret mitgera, que donava a un pati interior de datilers i llimeres. Saltà a dintre. La lluna era convidada al seu caminar sigil·lós. Encara trepà, posant el peu sobre el coll i brocal d'una cisterna, a un terrat previ a un enreixat que guardava un altre terrat cobert, al final del qual es discernia una finestra entreoberta. Andreu es deturà davant la reixa, agafat als ferros, pensarós. Retrocedí fins a la barana del seu terrat, a trobar l'albelló, d'on s'apoderà d'unes quantes pedretes de grava allí dipositades. Tornà cap a l'enreixat. Amb bon braç llançà una pedreta contra el cristall de la finestra d'enfront. L'esclafit fou somordit, però sensible a les seues orelles. Esperà. En llançà una altra, de pedra. Mirava a totes parts, comprovant la calma de la nit. El raig d'algun foc distant rastellava la mar negra. Un colp metàl·lic el tornà sobre si. Observà la finestra, que romania intacta. Una

porta, en l'extrem de la paret, semblava obrir-se. Una figura clara avançava. Es precipità contra les reixes, amb les mans per davant:

–Què fas ací?, t'havia dit de no vindre ací!

–Elionor!

–I si et veuen?

–Elionor, saps que me'n vaig aquesta nit.

–Deixa't estar!

–Ton pare m'ha encomanat forts encàrrecs. Tardaré a tornar.

–Andreu...

–Tu tens la culpa de tot, si tothora pense en tu.

–Andreu, has d'usar el cap...

–Qui et mana fer-me raons i perdre el temps?...

El jove la prengué dels muscles, la prenia cap a ell, contra l'enreixat tanmateix. Es segellaren els llavis de tots dos. La fredor dels ferros no comptava, els encenia més.

–Si penses donar-me aquesta vida –ella s'aïrava–, sàpigues que no eres el meu xic.

–T'agrada mortificar-me, ho saps. I saps que no m'avinc a barreres ni obstacles. I més, davant de tu.

–Andreu...

–Aquest matí, en la mirada, t'he captat neguitosa.

–Potser. A mon pare li ocorre alguna cosa.

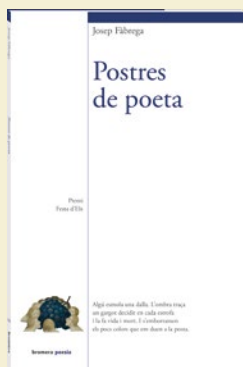
–Però ara arma vaixell per a Cuba!

–Tal volta siga això... o altres assumptes, no sé.

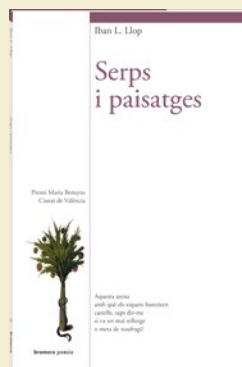
Andreu no la soltava de les mans. Ella descansava el front entre els ferros. Es descobrien, tots dos, entre la claror dels estels. Andreu estengué la mà sobre la galta de la xica, rossegà suaument amb la punta dels dits per davall del seu ull, d'òrbita blanca.»

El tràfic d'esclaus provinents d'Àfrica emmarca aquesta novel·la de Jesús Moncho ambientada al segle XIX.

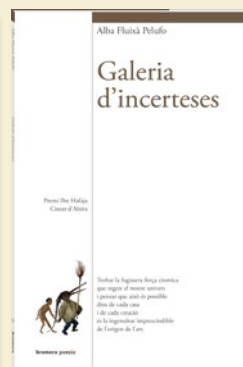
El territori indòmit de la poesia

Postres de poeta
Josep Fàbrega
Bromera, 2019

Serps i paisatges
Iban L. Llop
Bromera, 2019

Galeria d'incerteses
Alba Fluixà Pelufo
Bromera, 2019

Heus ací tres llibres de poesia de tres autors de diferents generacions, Josep Fàbrega (1947), Iban L. Llop (1975) i Alba Fluixà (1988), una diferència d'edat que, sens dubte, marca les influències rebudes i els interessos que els han mogut a escriure.

Iban L. Llop, en *Serps i paisatges*, ens ofereix una poètica nua, de vegades crua i, sovint, emparentada amb l'apunt memorialístic. És fals allò que sovint hem donat com a cert dir que la memòria és selectiva i només recordem les vivències agradables, que les ferides més punyents acaben ocultes en un racó oblidat del nostre subconscient. El record de les experiències més humiliants, més colpidores, aflora com l'aigua d'una deu en retornar a un paisatge, en escoltar uns compassos musicals, en sentir una flaire concreta.

Va haver-hi un temps en què el petit món que habitava el nostre autor pareixia anar a la deriva. No hi trobava el seu lloc. Podria haver naufragat, com tants altres companys de generació, víctimes del desencant, de la desesperança, de la necessitat addictiva de trobar paradisos artificials, però va tindre sort i va trobar una taula de salvació on agafar-se, una taula que convertí en una barca des d'on traçà la seua pròpia ruta de navegació.

Iban L. Llop combina poemes curts, impactants com un flaix, amb poemes llargs en què ens explica una història, una breu tragèdia personal, de vegades, amb un punt d'ironia i mala llet. Són versos d'una gran senzillesa, però amb molta força evocativa.

Alba Fluixà és una autora amb una mirada femenina i feminista, i amb una preocupació cromàtica que li ve donada per la condició d'artista plàstica. En el seu

tercer llibre de poesia, *Galeria d'incerteses*, parteix d'una idea clara i rotunda: la seguretat, el conformisme, la certesa, la comoditat intel·lectual són l'antítesi de l'aventura, del canvi, de la revolució, i antònims de joventut, primavera i vida.

Amb una poètica aparentment senzilla, Alba Fluixà construeix un llibre de poesia com si es tractara d'una exposició artística en diverses sales que acaben conformant una unitat. Amb els seus poemes ens parla de les formes, dels colors i de les tècniques que li serveixen per a descriure'ns estats d'ànim, reflexions sobre els grans temes que, des dels principis del temps, han preocupat l'ésser humà sobre la creació literària i artística, la necessitat de buscar un ordre en un univers personal que vol ser compartit. I per descomptat, la reivindicació de les dones creadores que l'han precedida.

«Alba Fluixà és una autora amb una mirada femenina i feminista, i amb una preocupació cromàtica que li ve donada per la condició d'artista plàstica»

Les postres de músic són un plat fi de taula molt senzill consistent en un plateret de fruita seca variada que se sol acompanyar amb un gotet de mistela. El veterà poeta Josep Fàbrega ens n'ofereix una variant personal en forma de recull de poesia, *Postres de poeta*.

Alba Fluixà construeix un llibre de poesia com si es tractara d'una exposició artística.

Manel Alonso Català ■

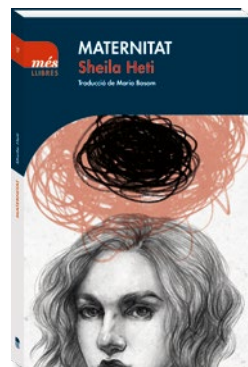
Fàbrega és un autor madur que domina les diverses tècniques de l'ofici de compondre versos. Construeix uns artefactes poètics amb un ritme intern ben compassat, amb una riquesa lèxica notable, amb una capacitat descriptiva que arriba fins al detall més mínim. Alça escenaris i els situa en un moment del dia i de l'any en què la llum crea l'efecte desitjat. La meteorologia li serveix, també, per a crear una atmosfera concreta per tal d'incidir amb força sobre l'estat d'ànim del lector. La seua és una poesia rica, ben ordenada, amb una textura plena de matisos.

Josep Fàbrega té una gran capacitat per a suggerir, per a evocar, per a despullar-se i confessar les seues pors, anhels i desitjos.

Foto: Pere Fuster

Analitzant la societat en clau d'humor

Maternitat
Sheila Heti
Més Llibres, 2019

Projecte Tothom
Maiol de Gràcia Clotet
Més Llibres, 2019

Crítica, humor, originalitat, franquesa, agudeses... Aquestes són les característiques que defineixen les dues apostes de Més Llibres per a aquest Sant Jordi. Com és habitual en el segell, trobem, com a destacades d'aquesta primavera, tant una traducció d'una obra escrita per una figura internacional de renom –amb textos traduïts a més de vint idiomes–, com una novel·la d'un autor en llengua catalana. Es tracta de *Maternitat*, de Sheila Heti, i de *Projecte Tothom*, de Maiol de Gràcia Clotet.

Què es guanya i què es perd sent mare?

Aquesta és la pregunta que tracta de respondre Sheila Heti en l'assaig *Maternitat*. L'escriptora encara el final de la trentena amb un seguit de dubtes relacionats amb la maduresa entre els quals destaca un de fonamental: hauria de convertir-se en mare? Moltes de les seues amigues ho han fet i no deixen d'insistir perquè ella faci el mateix pas. Tanmateix, lluny de deixar-se arrossegar per l'entorn, que sovint li ofereix consells contradictoris, Heti es proposa analitzar seriosament la qüestió per arribar a una conclusió raonada i, sobretot, definitiva.

L'autora explica que, al llarg de la seua vida, sempre ha tingut clar que no volia ser mare. Tanmateix, la pressió social, l'entorn i el rellotge biològic que l'avisava que només té uns anys per a canviar d'opinió, la faran enfrontar-se a la que possiblement serà la decisió més dura de la vida d'una dona adulta. I ho fa des d'un punt de vista original, mantenint converses amb ella mateixa a través d'una adaptació del Yijing, una tècnica

d'endevinació xinesa mil·lenària. D'aquesta manera, Heti es planteja preguntes de gran profunditat, sovint davall de la disfressa de l'humor i la ironia, i les respon guiada per llançaments de monedes totalment atzarosos... o, potser, no tant. El resultat és un assaig íntim, commovedor i calidoscòpic que fa que ens riem de les dificultats de ser uns éssers purament contradictoris.

«Un assaig íntim,
commovedor i
calidoscòpic que
ens fa riure'ns de
les dificultats de ser
uns éssers purament
contradictoris»

Crítica demolidora en estat pur

Si el seu debut literari –*La peixera*, 2013– el va situar ràpidament en el panorama cultural català, de ben segur que *Projecte Tothom* confirma el talent narratiu d'aquest autor amant de la revisió exhaustiva i de la concisió. Les obres de Maiol de Gràcia plantegen preguntes més que no respostes, i ho fan amb una prosa àgil i elegant, poètica i, a estones, irònica que atrapa el lector des de la primera pàgina. De fet, les escenes que componen aquesta darrera novel·la s'assemblen més a plans cinematogràfics que a capítols, i no es difícil imaginar-nos dins, entre els personatges, assistint impassibles a les seues converses.

Projecte Tothom és, sens dubte, una crítica demoli-

dora i plena d'un humor molt personal a la nostra societat, un exercici literari que suposa un pas avant en la carrera de l'autor. Així, hi trobem un xèrif d'un poblet tranquil de Califòrnia, un autor de teatre català més inestable del que li agradaria, una matança esgarriosa en una festa d'intercanvi de parelles que ningú no sospitava que existia, un adolescent que escriu biografies falses de la gent que es troba al metro de Navas... Tots ells tindran un paper en la novel·la, però per a esbrinar com encaixen aquests elements aparentment tan diferents, haureu de fer una ullada al relat. Dir-ne més seria revelar el misteri que envolta el *Projecte Tothom*, i no estem segurs que no vulgueu formar-ne part...

Quina narrativa actual?

Carles Fenollosa ■

Una panoràmica és sempre una temeritat. I és això, al capdavant, el que es demana d'aquestes poques línies. Quina és, a hores d'ara, la situació de la narrativa en català? La pregunta ja és trampa: hi ha, de veritat, una narrativa en català? En parlarem més avant. En tot cas, si ens centrem en el procés que ha viscut els últims anys –vint, trenta?– no tardarem massa a utilitzar la prostituïda paraula *normalitat* i haver-la d'adjectivar: efectiva, parcial, esquizofrènica? Apostes a banda, és indefugible el fet que les darreres tres dècades han vist com la literatura en català ha tastat, per a bé i per a mal, el que no havia ni olorat durant molt de temps, potser mai: promoció, presència pública, escola, traduccions, ampliació del gremi lector i de l'escriptor, competició editorial, mercantilització...

Normalitat, vaja, o almenys una dosi de normalitat que, pel que fa a la narrativa –la gran triomfadora d'aquesta festa–, ha afavorit un viratge temàtic i estilístic, del qual l'anomenada novel·la de gènere ha eixit amb la copa a la mà. Els nous lectors –escolars la major part, i eixe és encara un dels dèficits– demanaven llibres: demanaven llibres. En demanen encara: negres, eròtiques, fantàstiques... i, sobretot, històriques. Ara, però, ja no parlem només de l'activisme en la recuperació de referents nacionals, com aquell *Crim de Germania*. La baralla s'ha obert: hi ha encara els agermanats, els moriscos i els bandolers, i Jaume I i la Guerra de Successió –el boom de *Victus*–, però, també, la nova onada guerracivilista amb *Pa negre* o *Les veus del Pamano* com als grans i més dignes exponents.

És en aquest paisatge on podem encadir col·leccions com «L'Eclèctica», que compleix, precisament, trenta anys i tres-cents títols. Un colp d'ull ràpid als autors ens pot donar una idea de per on han anat i van els tirs des d'aquell llibre número 1 de Georges Simenon: Ferran Torrent, Andrea Camilleri, Pierre Lemaitre, Isabel-Clara Simó, algun premi Nobel –Pamuk, Müller... Al capdavant, el corpus bàsic de qualsevol llibreria europea actual: molta novel·la negra –siga quin siga el matís del negre– i molt de testimoni. El signe dels temps, doncs, i alhora el pilar necessari de tot circuit literari actual potable: una producció narrativa regular que el sostinga. Una base.

«És indefugible el fet que les darreres tres dècades han vist com la literatura en català ha tastat [...] el que no havia ni olorat durant molt de temps»

Aquest intent de normalització de què parlem ha imposat simultàniament, però, un cert abandonament d'aquell experimentalisme del *nouveau roman* i, per tant, la dimissió de molts escriptors dels setanta –ai, Fabregat– i de les seues pro-

postes. La novel·la, a poc a poc, ha deixat de ser *militant*. I no només, diguem-ne, *políticament*, sinó també literàriament. L'experimentalisme, deia, ha deixat de ser la norma, i la sensació que tot està inventat s'escampa. Hi ha qui s'hi resisteix: hi ha Moncada, Baixauli, la Riera de *La meitat de l'ànima*, el *False friends* de Salvador Company, el *Qui no fa la festa* de Paco Esteve... El pas cap al nou segle s'ha fet, generalment i malgrat tot, a base d'altres propostes més *calmades*. Parlàvem adés de la novel·la de gènere; és imponent també el tsunami de dietaris, de memòries...

«Excepcions i Sant Jordi
a banda, les grans xifres
van on sempre:
a la narrativa en castellà,
competidora insaciable»

Sols això, però? Joan Camps escrivia en les pàgines de l'obra col·lectiva *La literatura catalana en la cruïlla (1975-2008)* que pel que fa a la novel·la catalana, «no existeix un model predominant com el que trobem en altres èpoques del segle xx». És cert i, segurament, no només en la nostra. El fet és que la narrativa actual no es pot encabir en

un calaix: realisme, simbolisme, psicologisme? Una mica de tot i, depenent del cas, entre joves onades –barcelonines– de molta qualitat, la consolidació de les figures madures i una certa nostàlgia de les grans patums del segle xx. És, potser, seguidora del nou relativisme –nihilisme?–, de la manca de compromís, de la ironia allunyada, dels referents globalitzats, de la recuperació de la narrativitat... Sí, però tota? I quant? Què uneix, posem per cas, *Permagel*, *Jo confesso* i *Purgatori*? Alguns, de tot açò, en diuen postmodernitat.

Els lectors. Hi ha, en 2019, un lector no escolar? O no militant? Intuïsc que potser sí a Catalunya, qui sap si a les Illes, difícilment al País Valencià. Deia Jaume Subirana en el mateix assaig d'adés que «la gran incògnita» és «com fer créixer» el nombre. El problema, mentrestant, el tenim damunt la taula, i la inflació de premis i de publicacions no amaga la poca circulació d'aquestes fora del circuit de les aules. Excepcions i Sant Jordi a banda, les grans xifres van on sempre: a la narrativa en castellà, competidora insaciable.

Seria una errada, per tant, pensar que la sincera i certa varietat i qualitat de la narrativa actual no conviu amb problemes estructurals importants. Si el dels lectors n'és un –el més profund, potser–, el de la desconexió interterritorial n'és un altre. Diquen el que vulguen, per tant, els discursos més o menys institucionals: actualment, Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears no es llegeixen entre si. Només cal anar a les planes literàries dels diaris catalans –de vegades simples aparadors comercials– per tal de comprovar que els escriptors valencians quasi no existeixen, llevat d'excepcions normalment lligades a editorials amb seu a Barcelona: Domínguez, Benesiu... Els nombres ho confirmarien: entre els 30 llibres més venuts en català a Catalunya en 2018, comptant les modalitats de ficció, no-ficció i infantil i juvenil, no n'hi ha cap d'autor valencià o d'editorial valenciana. Trac les dades d'*Editors.cat* mentre sospite que, a l'inrevés, el balanç deu ser semblant. La distribució n'és el problema, diuen els optimistes. Després de tot, qui, fora de nuclis reduïts, ha sentit parlar de tot un Jaume Cabré al País Valencià? Una carència que és ja, com les altres, una hipoteca. I també, segurament, una temeritat.

Una finestra al món: les traduccions de «L'Eclèctica»

Des de la seua creació en 1989, la col·lecció «L'Eclèctica» ha dedicat una gran atenció a la traducció literària. Totes les literatures que tenen una mínima vocació universal han d'incorporar propostes d'unes altres tradicions per a posar-les al costat de la producció en llengua original. Quan traduíem ampliïem les fronteres expressives de l'idioma i l'obliquem a una fructífera tensió creativa. Imagineu el repete que va suposar per a Ramon Monton recrear l'anglès col·loquial de la Jamaica de Marlon James en *Una breu història de set assassinats*. O la curiosa dificultat que implicava traduir de l'alemany una narració sobre la memòria històrica ubicada, parcialment, en terres valencianes, com passa en *Taronges de sang*, de Verena Boos. Per això, un article com aquest ha de començar amb un reconeixement a la tasca de totes les persones que han obert aquesta finestra al món que és «L'Eclèctica». Des de Marisa Bolta, que va traduir el primer llibre de la col·lecció, *Maigret i el ministre*, de Georges Simenon, fins a Albert Pejó, traductor del darrer *Els colors de l'incendi*, de Pierre Lemaitre. Gràcies al treball d'Enric Salom, Lluís-Anton Baulenas, Eduard Castanyo, Maria Rosich, Ferran Ràfols, Anna Casassas, Víctor Compta, Maria Iniesta, Josep Franco, Carles Miró o Enric Sòria, entre molts altres, hem pogut llegir llibres escrits originàriament en italià, anglès, francès, neerlandès, turc, àrab, alemany, gallec, basc, etc.

Encara que s'hi han publicat uns quants autors «clàssics», «L'Eclèctica» ha destacat per la traducció d'obres actuals de prestigi internacional. Ja hem esmentat Pierre Lemaitre, qui va rebre el Goncourt per *Ens veurem allà dalt*; també l'obtinqué Leïla Slimani per *Una dolça cançó*,

mentre que Mahir Guven ha aconseguit el Goncourt a la primera millor novel·la amb *Germà gran*. Al costat de la francesa, la literatura italiana és una de les millors representades, amb autors com Erri De Luca, Dario Fo, Nicola Lagioia, Mario Puzo o Andrea Camilleri. En l'àmbit anglosaxó, han aparegut unes quantes obres guardonades amb el Man Booker, com ara *Els fills de la mitjanit*, de Salman Rushdie. A banda, s'ha de subratllar la mirada irlandesa que aporten John Banville (i el seu *alter ego* Benjamin Black), John Connolly i Frank McCourt. Sense voluntat d'exhaustivitat, també ens hem de referir als premis Nobel Orhan Pamuk, Herta Müller i Naguib Mahfuz, a més d'altres autors com Margaret Atwood, Joyce Carol Oates, John Updike, Cees Noteboom, Bernardo Atxaga, Ruth Ware o Agustín Fernández Paz.

«Un article com aquest
ha de començar amb
un reconeixement a
la tasca de totes les
persones que han obert
aquesta finestra al món
que és «L'Eclèctica»»

Aquesta mirada ràpida a les traduccions de «L'Eclèctica» revela la voluntat d'incloure-hi tradicions europees i d'arreu del món, veus femenines i masculines, obres clàssiques i contemporànies. Un catàleg eclèctic, certament, darrere del qual hi ha una clara voluntat d'*homologació*: quan, en una mateixa col·lecció, la literatura pròpia se situa en pla d'igualtat al costat d'obres

Gonçal López-Pampló ■
universals, ens adonem que els llibres d'ací dialoguen sense complexos amb els llibres d'allà. Jo encara no havia fet els set anys quan es van publicar els primers títols de «L'Eclèctica», però estic segur que aquesta voluntat estava ben present en l'esperit fundacional de la col·lecció. Per això, amb una barreja de gratitud i de responsabilitat, continuem treballant en la mateixa línia, al cap de 30 anys i 300 números després.

30 anys de novel·la en versió original

Marta Estrelles ■

El Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira és una referència indiscutible en el món literari en la nostra llengua. Si bé és cert que els 16.000 euros de dotació fan que resulte un guardó ben temptador, també ho és que li calen altres elements per a esdevindre l'objecte de desig de tants autors i autores. De fet, en la 30a edició, celebrada el novembre passat, s'hi va tornar a produir un nou rècord de participació amb 74 obres presentades. Quin és l'ingredient clau per a aquest èxit? Personalment, crec que resideix en el prestigi de les obres i el dels autors i les autores que trobem al palmarés, juntament amb la continuïtat ininterrompuda –sense excepció– al llarg de tres dècades, amb el fet de ser el guardó més emblemàtic dins d'un certamen que no ha deixat de créixer en categories i renom i, per descomptat, amb la implicació directa de l'editorial en tot allò que té a veure amb la publicació de la novel·la guanyadora.

Noms imprescindibles

Les vint-i-nou novel·les guanyadores (no en són 30 perquè en 2006 es va declarar desert) suposen pràcticament un 10% dels 300 títols de la col·lecció «L'Eclèctica». Es tracta d'un percentatge important a través del qual la col·lecció s'ha nodrit de novel·les en versió original de noms imprescindibles pel que fa a la literatura contemporània. Guanyar el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira significa entrar a formar part d'un palmarés on trobem, entre d'altres, Josep Lozano, Isabel-Clara Simó, Manuel Baixauli, Esperança Camps, Andreu Martín, Carme Miquel, Urbà Lozano, Joanjo Garcia, Josep Franco, Lluís-Anton Baulenas...

Considere interessant i significatiu assenyalar que l'èxit d'alguns d'aquests vint-i-nou títols ha fet que el seu recorregut haja anat més enllà de la col·lecció

«L'Eclèctica», on es publiquen, de partida, les novel·les guardonades. És el cas de *Ribera*, de Josep Lozano, que es va editar més tard en la col·lecció «Els Nostres Autors» dins de la sèrie «Biblioteca Josep Lozano»; de *Les cendres del cavaller*, de Silvestre Vilaplana; i d'*El meu germà Pol*, d'Isabel-Clara Simó, autèntics *best-sellers* que han captivat tant lectors adults com joves i que tenen, també, una edició en la col·lecció històrica juvenil «Esguard». A més, *Les escopinades dels escarabats*, d'Andreu Martín, es va traduir al castellà.

Èxits a banda, si analitzem amb ulls crítics aquesta llista de vencedors tan atractiva, ens adonem que cinc guanyadores davant de vint-i-quatre guanyadors fan palesa una desigualtat que no és, ni molt menys, pròpia del Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira, sinó un problema que afecta el panorama literari de dalt a baix.

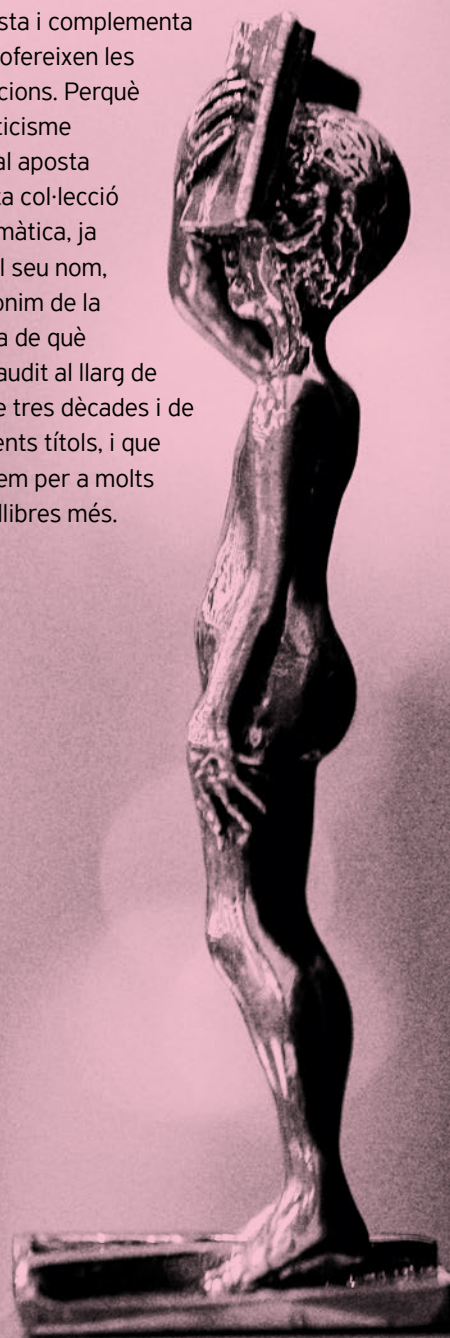
«El guardó més emblemàtic dins d'un certamen que no ha deixat de créixer en categories i renom»

En aquest sentit, cal felicitar l'organització per haver apostat amb convicció en les últimes edicions per la paritat dels jurats, cosa que pot contribuir a un progressiu canvi de sensibilitat.

La nostra visió del món

Pel que fa als temes tractats per les novel·les del Ciutat d'Alzira, m'ha resultat impossible definir-hi un patró. Hi trobem trames actuals i d'històriques, ambientacions pròximes i llunyanes, temes molt propis i d'altres universals... Això sí, el fet

que hagen sorgit de persones que creen en català fa que compartisquen eixa visió del món comuna als parlants d'una llengua. Per això és fantàstic que formen part de «L'Eclèctica» i hi aporten aquest punt de vista propi que contrasta i complementa el que ofereixen les traduccions. Perquè l'eclecticisme pel qual aposta aquesta col·lecció emblemàtica, ja des del seu nom, és sinònim de la riquesa de què hem gaudit al llarg de més de tres dècades i de tres-cents títols, i que desitgem per a molts anys i llibres més.

Mètode
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Revista de Difusió de la Investigació • Volum I (2019)

100

100 NÚMEROS DE MÈTODE SUBSCRIU-TE ARA

Mètode, revista de divulgació científica de la Universitat de València
Preu Subscripció anual (4 números l'any): 33€ per a Espanya, 45€ per a l'estranger. www.metode.cat

la
Comarcal
la nostra escola

matricula't

Centre concertat · Picassent · Tel. 96 123 19 33

Educació Infantil · Primària · Secundària

www.lacomarcal.com

I qui em recomana un llibre?

Rosa Mengual ■

No hem recomanat mai un llibre? En la tria d'un llibre entren en joc moltes variables que toquen terrenys tan delicats com els gustos personals o les experiències amb la lectura. Per això, podem pensar que no és fàcil aconsellar, tot i que, en realitat, els lectors seguim unes pautes paregudes a l'hora de triar les nostres lectures, i hi ha autèntics professionals de l'assessorament lector.

El bibliotecari, un professional del llibre

Consultem les persones encarregades de les biblioteques. Al barri o a la localitat on vivim n'hi deu haver. Els bibliotecaris i les bibliotecàries posen al dia els fitxers temàtics de llibres, compren les novetats, coordinen el préstec i elaboren llistes amb la intenció d'oferir un servei àgil que oriente els lectors sobre les últimes obres adquirides o els llibres més demanats.

Informem-nos, també, sobre si a la biblioteca es fan animacions lectores per a infants. En molts centres hi ha l'hora del conte i paga la pena acudir-hi encara que siguem majors. És important que els nostres fills s'acostumen a anar a la biblioteca encara que siga a estudiar o a llegir còmics. En un ambient de lectura és més fàcil que s'encomane l'hàbit lector.

El llibreter de capçalera

Un segon expert és el llibreter. El de capçalera és el que ens aconsella seguint el nostre perfil personal, el que s'acostuma als nostres gustos i ens guarda les novetats. El nostre llibreter coneix els *best-sellers* més publicitats, però també els que romanen ocults: llibres llegits per milers de lectors que rarament apareixen en els suplementes de cultura dels diaris o que són d'autors als quals no s'en-

trevisten mai. Deixem-nos aconsellar per aquell que té més coneixements sobre el tema. Després, si ens interessa, podem seguir-ne el consell i, més tard, comentar-li si ha encertat o no.

La família i els amics: els millors informadors

Quan es tracta d'adolescents i de xiquets, a voltes, el millor assessor pot ser un amic, una companya de classe, un cosí o una persona de la seua confiança que li encomane l'entusiasme per una lectura en concret. Els pares hem de predicar amb l'exemple i parlar amb naturalitat del que llegim davant dels menuts perquè comprenen que la lectura és important. Un bombardeig constant amb l'odiós «has de llegir més!» no és gens efectiu; que ens vegen llegir amb regularitat i preocupar-nos i interessar-nos pels llibres que passen per les nostres mans, sí que ho és.

Els de prestigi

A pesar de tindre molt mala fama, els crítics literaris no deixen de ser els assessors més prestigiosos del mercat. Cal

llegir una crítica amb la distància suficient per a entendre que es tracta de la lectura d'un lector professional, una persona acostumada a llegir molt i amb una formació literària bastant sòlida. Però, així i tot, es tracta de l'opinió d'una persona, amb uns gustos i un criteri personals: no és l'única veu autoritzada ni una guia infal·libre. Un mateix llibre pot rebre crítiques molt diferents segons el crític que l'ha analitzat. Dit això, podem llegir ressenyes de novetats en pràcticament tots els diaris. Cal saber quin dia publiquen el suplement de cultura per a consultar les recomanacions professionals i de prestigi dels seus crítics. També, la Direcció General del Llibre trau la revista *Lletres Valencianes* (de distribució gratuïta en grans llibreries o en la web) amb ressenyes de llibres editats o escrits per valencians. Per als menuts, podem visitar el web *Canal Lector* (www.canallector.com), patrocinat pel Ministeri de Cultura, on es poden trobar diferents recomanacions per edats i ressenyes de la literatura en castellà d'Espanya i d'altres països castellanoparlants, activitats sobre la lectura, recursos digitals, etc.

Deixem-nos recomanar, és un exercici de salut.

Rocio Bonilla no s'avorreix mai

T'avorreixes, Minimoni?

Rocio Bonilla
Bromera, 2019

De quin color són els besos?

Rocio Bonilla
Bromera, 2015

Rocio Bonilla presenta una novetat editorial, *T'avorreixes, Minimoni?*, gràcies a la qual podem tornar a gaudir de les aventures de la Mònica (o Minimoni), una nena d'ulls grossos i d'expressió simpàtica a qui no falta imaginació per viatjar lluny. Aquí, l'autora recupera el personatge que protagonitza l'exitós *De quin color són els besos?*, l'àlbum que ha fet –i continua fent– les delícies dels més petits. Llicenciada en Belles Arts, Rocio Bonilla va treballar uns anys en publicitat, època en què no va poder dedicar-se al dibuix. Per circumstàncies personals, va recuperar el llapis i, des d'aleshores, la incansable il·lustradora no ha deixat de sorprendre'ns amb les seves històries per als petits lectors. Les primeres incursions artístiques foren murals elaborats a mà alçada per a espais infantils, fins que es va iniciar en

l'àlbum, activitat que l'ha portat a posicionar-se com una autora de llibre il·lustrat infantil amb un gran reconeixement tant a casa nostra com a l'estranger. Actualment, compta amb més de quaranta obres publicades pertot arreu i nombrosos premis.

«En aquestes pàgines,
la il·lustradora catalana
demostra, un cop més,
que coneix a la perfecció
l'univers infantil,
que representa amb
positivitat i humor»

El 2014, va debutar com a autora de text i imatge amb *Cara de pardal*, i, seguidament, va publicar *La muntanya de llibres més alta del món*. El 2015, *De quin color són els besos?*, el seu tercer títol en solitari, no va passar gens desapercebut. Aquest àlbum de llarg recorregut és una història de colors (bàsics) que té els petons com a fil conductor de la trama. La Minimoni és una nena que, quan agafa la bicicleta, corre com el vent; li agraden les orenetes, els pastissos, els contes que li explica la seva mare, i també s'entreté cuidant les plantes del balcó, a les quals regala paraules boniques. De fet, la Minimoni no s'avorreix mai... O sí? Després de descobrir, a través del divertit personatge, que els petons poden ser de molts colors, en *T'avorreixes, Minimoni?*, la protagonista mateixa està preocupada perquè els diumenges no sap què fer. Acostumats a tenir una agenda plena d'activitats, els

nens i les nenes es troben amb moments del dia en què han de recórrer a la imaginació per combatre l'avorriment. El que la Minimoni no sap és que, mentre pregunta a diferents animals (i a un extraterrestre) què pot fer aquell diumenge per no avorrir-se, ja ha trobat la manera de divertir-se jugant en aquelles hores que li semblaven massa tranquil·les. En aquestes pàgines, la il·lustradora catalana demostra, un cop més, que coneix a la perfecció l'univers infantil, que representa amb positivitat i humor. A més, fàcilment s'hi reconeix un segell molt personal, amb un dibuix de traç fresc que empatitza amb els infants i una paleta de colors suaus força uniforme.

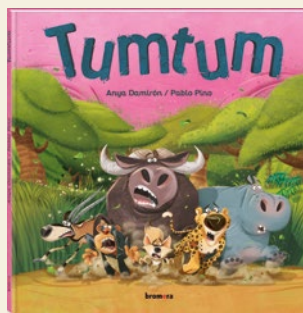
Sovint, el conjunt de l'obra d'un il·lustrador, quan té un imaginari particular, d'alguna manera és l'extensió de l'artista. Si heu conegut Rocio Bonilla personalment, ho entendreu: dinàmica, alegre i vital, estem segurs que, com la petita Mònica, tampoc no s'avorreix mai.

Foto: Andreu Pimentel

Després de l'èxit de *De quin color són els besos?*, torna Minimoni amb una nova aventura.

De prejudicis selvàtics i caputxetes multicolors

Tumtum
Anyà Damirón
Il·l. de Pablo Pino
Bromera, 2018

Què em contes, Caputxeta?
José Carlos Andrés
Il·l. d'Éric Puybaret
Bromera, 2019

Sembla que a l'hora de parlar a les xiquetes de prejudicis, de pors i d'estereotips ens hem de posar serioses. Que hem de recórrer als contes edulcorats i a la moralina fàcil perquè tot s'entenga bé, perquè els arribi el missatge. I no, no sempre ha de ser així. Anya Damirón i José Carlos Andrés ho saben molt bé i ens ho demostren amb els nous àlbums il·lustrats publicats per Bromera. Ambdós autors posen de manifest que l'humor i la transgressió són una arma perfecta per a introduir nous conceptes, per a fer-nos reflexionar i per a transmetre valors a les més menudes sense caure en els tòpics avorrits.

Humor enfront dels estereotips

Res millor que un paquiderm colossal al mig de la jungla per a tractar la soledat de qui se sent diferent, la por davant d'allò desconegut i els judicis de valor que, malauradament, sempre fem abans d'hora. Tumtum és un elefant gegant que té atemorits tots els animals de la jungla només per l'estrepitós soroll de les seues passes. Com que tots s'amaguen quan ell s'apropa, se sent tremendament sol –de fet, ni tan sols sap que a la jungla viuen més animals! Per sort, un diminut personatge entra en acció i desencadena una bogeria que canviarà la vida de Tumtum i de la resta

d'habitants de la selva. Amb un estil fresc i un llenguatge senzill, Damirón crea un relat molt accessible per als primers lectors que, a més, té tots els ingredients per a convertir-se en una lectura en veu alta perfecta. La sonoritat i el ritme que aconsegueix amb les repeticions, el joc tipogràfic amb què s'emfatitzen els sorolls i la velocitat que transmet la narració garanteixen la diversió tant del lector com de l'oient. El llibre, però, no li ho deu tot a l'innegable talent d'Anyà Damirón. L'il·lustrador Pablo Pino és igualment culpable de fer que Tumtum ens dibuixi un somriure permanent. No hi ha dubte que gran part de la força d'aquest àlbum l'aporten els colors vius, les composicions dinàmiques i l'expressivitat dels personatges. Un treball fantàstic d'il·lustració que ens endinsa en la jungla i ens fa participants d'aquesta trepidant història.

Contes que canvien

Tampoc ens deixen indiferents les imatges amb què Éric Puybaret ens narra la història en *Què em contes, Caputxeta?*, tot i que en aquest cas, ens condueixen a un món molt més subtil i poètic. Des de la primera pàgina, Puybaret ens atrapa amb unes imatges càlides i delicades que fan evident el gust de l'autor per la creació d'atmosferes. L'ús d'un tractament pictòric clàssic de contorns desdibuixats contrasta notablement amb l'esperit rebel i trencador del text que ens presenta José Carlos Andrés. I és que aquest és un conte on no caben les tradicions, una història que ens parla de la rebel·lia com una manera d'avançar i de trencar

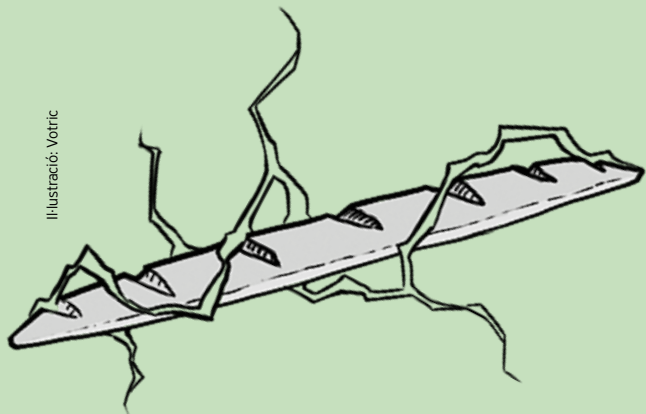
estereotips. Qui diu que Caputxeta haja d'anar sempre de roig? I per què ha de fer cas del llop? És que no pot decidir ella mateixa per on anar a casa de l'àvia? Capu, farta d'imposicions i de costums absurds, decideix defensar la diferència anant a casa de l'àvia en bici, vestint una capa multicolor i triant el camí que més li agrada! Un missatge revolucionari que Andrés disfressa de conte popular amb un ús molt encertat de la narració i del diàleg tradicional.

«Us recomane que obriu els ulls, les orelles i la ment, perquè les noves formes de contar han arribat per a quedar-se»

A totes les que encara pensen que per a explicar el món a les xiquetes hem de recórrer a l'«Això era i no era» i al «visquen feliços i menjaren anissos», us recomane que obriu els ulls, les orelles i la ment, perquè les noves formes de contar han arribat per a quedar-se.

Il·lustració: Éric Puybaret

Dues lents per a entendre el món

Afirma Anne-Marie Chartier (2004) que és necessari que les lectures siguin compartides perquè es tornen memorables i que l'escola no pot conformar-se amb lectures efímeres que no deixen cap petjada en tancar l'última pàgina del llibre. És per això que *Superbaguet*, de Joan Antoni Martín Piñol (XXIII Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre), i *Ona i Roc i els tigres de Sumatra*, de Muriel Villanueva, són dues propostes que ens proporcionen dues lents diferents per a entendre el món i, per tant, es converteixen en lectures enriquidores, en tots els sentits.

Tenim al davant dues novetats que, tot i eixir a la llum en la primavera de 2019, de ben segur que perduraran en el temps gràcies a l'eficàcia en cohesió cultural. Si bé estem d'acord que, actualment, és necessari especialment recórrer als clàssics en la formació de lectors, les obres que ací us descrivim presenten múltiples intertextualitats que emmarquen la història i que augmenten la dimensió socialitzadora de la lectura, ja que mostren uns protagonistes que mantenen lligams temàtics amb altres d'obres considerades clàssiques de la LIJ.

L'activisme com a subterfugi

En *Ona i Roc i els tigres de Sumatra* trobem dos protagonistes que han quedat orfes. Els seus iaïos no s'acaben de fer a la idea que se n'han de fer càrrec i la custòdia recau en una tia bohèmia que viatja pel món com a fotògrafa *freelance*. És així com aniran a parar a Sumatra, on s'endinsaran en la problemàtica de la des-

forestació i l'extinció d'animals autòctons com a conseqüència d'aquesta. Es tracta d'una novel·la que tracta, també, el tema de la sobreprotecció familiar i que ens fa entendre el món, ja que toca temes d'actualitat com l'amenaça que suposa la indústria de l'oli de palma. Tot, des del punt de vista innocent de dos bessons de curta edat a qui la situació vital els ha fet créixer abans d'hora.

Un superheroï sense conservants ni colorants

L'augment del consum de brioixeria industrial entre els infants és l'excusa que desencadena una novel·la delirant sobre la importància d'una bona alimentació. Artur, fill d'una dietista-nutricionista, cau en la temptació d'un brioix de xocolata que està de moda entre els companys: el Xocoplus Ultra. Però, afortunadament, el destí li té guardada una aventura que enfrontarà la Companyia de la Dieta amb la Corporació Greixosa, en una lluita contra l'obesitat infantil i la mala alimentació. Es tracta d'una novel·la fantàstica, àcida i irònica que compta amb uns personatges amb superpoders que tenen com a fita aconseguir la justícia i l'alimentació saludable. I és que, en aquesta croada per uns àpats equilibrats i saludables, *Superbaguet* i la Capitana Croissant esdevindran uns membres més de la família o de l'escola, gràcies, en gran part, a les il·lustracions tan ben contextualitzades de Votric.

Una novel·la que fa servir unes lents que enfoquen, de manera metafòrica, la indústria alimentària actual, el màrqueting

**Ona i Roc
i els tigres de Sumatra**
Muriel Villanueva
Il·l. de Julia Cejas
Bromera, 2019

Superbaguet
Martín Piñol
Il·l. de Votric
Bromera, 2019

Margarida Castellano ■

i la pèrdua dels sabors i de les maneres de fer tradicionals.

«Són dues propostes que ens proporcionen dues lents diferents per a entendre el món i, per tant, es converteixen en lectures enriquidores, en tots els sentits»

Tot plegat, dues obres que ajuden els més menuts a entendre el món i a esdevindre ciutadans crítics, amb la construcció d'uns referents literaris que estableixen una connexió particular amb el lector i que transformen la literatura en espai personal.

Sempre és bon moment per a llegir teatre

El xiquet que volia una falda escocesa
Adrián Novella
Bromera, 2019

Sis ninots en busca d'una falla
Josep Antoni Fluixà
Bromera, 2019

@Rita_Trobador
Joan Nave
Bromera, 2019

El teatre per a infants i joves és una eina educativa molt enriquidora, tant des de l'òptica de ser textos dissenyats i adaptats per a aquests receptors, com des d'aquella en què les obres són concebudes per a ser representades. A Bromera en són conscients, i entre les seues col·leccions trobem tres noves incorporacions. Dues s'inscriuen en la col·lecció «Micalet Teatre» –que compta amb cinquanta-un títols–: *El xiquet que volia una falda escocesa*, d'Adrián Novella, i *Sis ninots en busca d'una falla i altres textos teatrals*, de Josep A. Fluixà; i una altra, en «Bromera Teatre» –la número setanta–: *@Rita_Trobador*, de Joan Nave.

La identitat de gènere i la lluita per assolir els somnis

Guardonada amb el II Premi de Teatre Infantil Escalante, Novella ens proposa una reflexió interessant sobre la identitat de gènere. En el seu aniversari, el protagonista demana als pares un desig: vol una falda escocesa. Enrabiada perquè aquests no accepten la petició, fuig a Escòcia per tal de fer-ho realitat. En el trajecte, farà front a diverses veus que volen persuadir-lo que aconseguir aquell objecte sols li reportarà problemes i burles, perquè allò és cosa de xiques. Tanmateix, ell es manté ferm i convençut que cal lluitar i reivindicar els somnis propis a pesar del que es diga i dels convencionalismes.

Amb una presència important de cançons, que són clau per a desenvolupar la història, l'obra es caracteritza per uns di-

àlegs dinàmics, atractius i carregats d'humor. En el text tenen cabuda personatges ben diversos que remetent a clàssics de la literatura universal, com ara les esbojarrades bruixes de *Macbeth* o el peculiar home de figura trista i el seu acompanyant, clara al·lusió a Quixot i Sanxo.

Una tradició ben nostra

A causa de la crisi econòmica, un grup de ninots a mig rematar han sigut abandonats al taller d'un artista faller. Aquests pensen que cal espavilar-se i trobar una comissió que els aculla. Per això, les figures –una parella de vells, una embarassada, una parella de xiquets i un jove addicte a la tecnologia– inicien un viatge en què causen sorpresa i, alhora, espanten tots aquells que es troben pel camí fins a arribar al casal de la Falla la Malva d'Alzira. Aconseguiran el seu objectiu?

«Guardonada amb el II Premi de Teatre Infantil Escalante, Novella ens proposa una reflexió interessant sobre la identitat de gènere»

Marcat per situacions còmiques i un llenguatge viu, Josep A. Fluixà adapta un text narratiu d'Enric Lluç i hi remarca la

Vicent Aleixandre Lluch ■
defensa de les tradicions i del treball conjunt. S'hi inclouen altres peces breus de temàtica diversa, com la defensa del patrimoni o la mitologia clàssica, molt adients per a dramatitzar-les a l'aula.

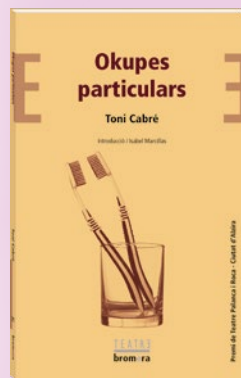
Tres perspectives i un repte comú: la igualtat entre homes i dones

Tot i els avanços, la societat actual continua representant estereotips i prejudicis masclistes que oprimeixen les dones. Nave ho exposa en *@Rita_Trobador* a partir de tres veus femenines: una d'actual, representada per Rita –una *youtuber*–, i dues de pertanyents a l'edat mitjana catalana: la trobairitz Azalais de Porcairagues i la religiosa sor Isabel de Villena. Amb les seues accions i parlaments ens mostren els sacrificis i les lluites per tractar de sotraure's de la voluntat masculina.

Partint de dues figures històriques reals, es basteix un joc literari interessant en què es ficcionen unes dones que reflectiren en la seua època la imatge equivalent al feminisme actual, reivindicador de l'autodeterminació com a base de la igualtat entre sexes. Al remat, el lector té a les mans una obra que el du a la reflexió i al desenvolupament psicosocial.

La tecnologia i els desencontres ocupen espais escènics

Okupes particulars
Toni Cabré
Bromera, 2019

Play
Paco Romeu
Bromera, 2019

Okupes particulars, de Toni Cabré, Premi de Teatre Ciutat d'Alzira Palanca i Roca, i *Play*, de Paco Romeu, Premi Eduard Escalante de Teatre, són dues obres amb plantejaments ben diferents, però que comparteixen certs denominadors comuns que les agermanen i que les fan caminar en paral·lel.

Totes dues, per exemple, compten amb només dos personatges, emmarcats en espais escènics menuts i minimalistes. També tenen com a punt de coincidència el fet que els protagonistes passen per una autèntica muntanya russa emocional, fet que ens mostren sense cap vergonya. De fet, el re-mat d'ambdues propostes teatrals marca una llum al final del túnel vital que relaten.

Un text actual i ple d'ironia

Toni Cabré ens presenta una obra de temàtica molt actual, amb personatges i conflictes molt ben construïts i lligats, i amb els quals els lectors i els espectadors es podran sentir fàcilment identificats. Ell i ella, dos personatges que es veuen obligats a compartir un pis que han ocupat per raons ben diverses –Ell ha fugit d'una família que l'asfixiava; Ella ha deixat una casa d'okupes on es consumia–, hauran de posar en marxa tot un seguit d'estratègies per a intentar entendre's, tot i que la convivència no serà gens fàcil. Els dos personatges representen fidelment una realitat que vivim cada dia i, alhora, es mostren com un cas extrem de necessitat social del segle XXI.

A través de diàlegs ràpids, esquitxats amb tocs d'humor, Cabré planteja les relacions entre els éssers humans des d'una òptica crítica. El seu no és un teatre de silencis, més prompte al contrari. La paraula esdevé una eina que instal·la els personatges a prop d'un penya-segat vital, i ho fa amb un cert to irònic que, en ocasions, ajuda a deslligar escenes que els personatges creen.

«Els protagonistes
passen per una
autèntica muntanya
russa emocional,
fet que ens mostren
sense cap vergonya»

D'aquesta manera, l'autor «presenta una problemàtica ben vigent i ho fa des de l'òptica de l'humor i de la perplexitat», tal com així ho assegura Isabel Marcillas en la introducció. En aquest sentit, «el text fa pensar en l'okupació com a moviment que inevitablement enfronta els drets dels ciutadans i les ciutadanes que lluiten per una vida digna».

El joc dels silencis

D'altra banda, Paco Romeu ens presenta una obra dura i emotiva emmarcada en tres habitacions d'hotel ben particulars

situades a Mèxic, Berlín i Barcelona. La partitura *Vexations* d'Erik Satie, actua com a fil conductor d'una obra en la qual la música té tant de pes com la paraula. Els protagonistes, dos germanastres que malden per desembolicar la teranyina emocional que els atrapa, fa mesos que no paren per casa, però cap dels dos té ganes de tornar-hi, perquè això suposaria reprendre la relació tòxica que tenen amb sa mare.

Diana recorre el món punxant als clubs més reconeguts del planeta, des de Berlín a Barcelona i el seu famós Sónar. El seu germanastre, Noel, és un drogoaddicte al límit de l'abisme i constitueix la seua única companyia en aquest periple de fugida cap avant. I, per damunt de tot, un interrogant mai definit del tot: què va passar amb el pare?

Amb només tres pistes i una realitat ben senzilla de reconèixer que amaga un passat d'abusos sexuals, l'obra pren cos i forma, gràcies a l'ambient sonor enregistrat en directe i als efectes lumínics. És d'aquesta manera que es pot capir el significat dels estadis per on passen els personatges, ja que l'obra disposa de molts matisos i silencis que la completen.

Jo soc Milton

Jesús Cortés

Col·l. «L'Eclèctica», 297

112 pàg. Bromera, 2019

Jo soc Milton ens ofereix un relat en primera persona original que ens acosta a la història de Milton, una novel·la impresa a Londres en 1885, la vida de la qual comença a la biblioteca d'aquesta ciutat. Amb el pas dels anys, l'obra passarà de mà en mà i de país en país, en un periple que la portarà des de grans biblioteques fins a lectors particulars, passant per llibreries de vell, i que li permetrà viure de primera mà alguns dels esdeveniments més destacats de la història recent d'Europa.

Al mateix temps, assistim a la imparable evolució de la novel·la en paper i a la formulació dels interrogants que planteja una societat cada vegada més digitalitzada que, com afirma la mateixa Milton, pretén «robotitzar» els llibres en paper.

Així, Jesús Cortés ens ofereix una reflexió potent sobre l'acte d'escriure i de llegir des d'una perspectiva original, la d'un llibre, i ho fa amb una prosa elegant i senzilla vertebrada per un diàleg amb nombroses obres canòniques, així com un recorregut pel vell continent i alguns dels autors i autores que van marcar la història de la literatura universal, com Herman Melville o Charlotte Brontë.

Una lectura més que recomanable per a descobrir i redescobrir el plaer de la lectura de la mà d'un singular i carismàtic protagonista.

La confessió

Jordi Portals

Col·l. «L'Eclèctica», 296

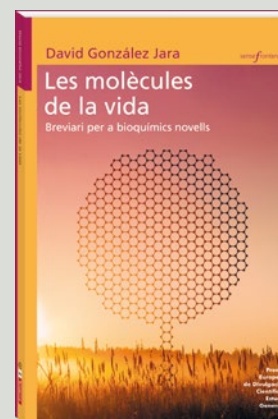
136 pàg. Bromera, 2019

«Tinc més de seixanta anys i soc verge.» Aquesta impactant premissa dona el punt de partida a *La confessió*, l'obra de Jordi Portals que ha sigut guardonada amb el XXIV Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida. Així, la novel·la destaca per l'originalitat del punt de partida, però també per un llenguatge treballat i una escriptura elegant.

Es tracta d'una trama ben construïda, insòlita i impactant, protagonitzada per un capellà que, per poder exorcitzar els dimonis del desig, posarà per escrit tot el que li explica una feligresa adúltera que el visita per confessar-se cada setmana. El protagonista és conscient que està trencant el secret de confessió, però pensa que aquesta és l'única manera de foragitar els pensaments lascius que li envaeixen la ment per primera vegada en més de trenta anys de celibat. Tanmateix, les transcripcions de la confessió, cada vegada més pujades de to, acabaran portant el protagonista al límit i desembocaran en una situació insòlita.

No obstant això, el que resulta més atractiu de l'obra és que, a mesura que transcriu amb detall les converses, l'home reflexiona sobre la moral sexual, l'ètica i la llibertat individuals, així com sobre el sentiment de culpa, el desig i el plaer.

Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida

Les molècules de la vida

David González Jara

Trad. de Josep Franco

Col·l. «Sense Fronteres», 43

256 pàg. Bromera, 2019

Sovint, associem el concepte «vida» a l'organisme, a l'individu. De vegades, arribem a plantejar-nos que la vida està relacionada, també, amb les cèl·lules, els bacteris i, fins i tot, els virus. Tanmateix, pràcticament ningú és capaç de vincular l'existència amb allò que realment la possibilita: les molècules. Tot allò que un objecte complex ha arribat a ser depèn d'uns elements minúsculs als quals no solem donar importància. La vida, en definitiva, és un cúmul d'àtoms intercanviant electrons. Sens dubte, també és molt més complex que això, però cal recordar que les coses més grans comencen a existir quan són molt menudes.

Les molècules de la vida és un llibre dedicat, precisament, a la bellesa i la complexitat d'allò minúscul. Les molècules en són les grans protagonistes. A través de les seues pàgines coneixerem l'estructura dels elements bàsics sobre els quals es construeix i es desenvolupa la vida, les propietats que els caracteritzen i els diferencien, i les funcions que exerceixen en els organismes. Tot això amb un to divulgatiu que no dona per sabut cap concepte, sinó que, ben al contrari, fa accessible la lectura a qualsevol persona interessada a descobrir el món fascinant que ens envolta.

Premi Europeu de Divulgació Científica
Estudi General

Els llops de Praga

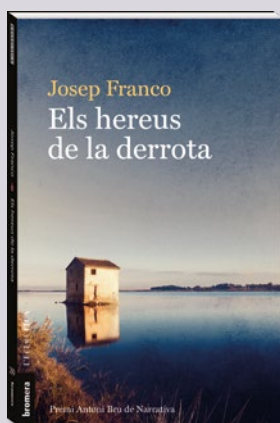
Benjamin Black

Col·l. «L'Eclèctica», 293
320 pàg. Bromera, 2019

En *Els llops de Praga* l'escriptor irlandès John Banville, sota el nom de ploma Benjamin Black, ens trasllada a Praga per oferir-nos una trama d'intriga històrica on, excepcionalment, se'n fusionen les dues versions literàries: la narrativa de Banville i la ferocitat de Black. Les dues es confonen per a fer un retrat despietat d'una ciutat plena d'ombres i de secrets, de la decadència d'una època que quedaria marcada per la Guerra dels Trenta Anys.

El jove Christian Stern, erudit i interessat per l'alquímia, tot just acaba d'arribar a la ciutat a la recerca d'un futur prometedor quan, malauradament, es troba amb el cadàver d'una jove amb signes d'haver sigut algú important. Aquest fet canviarà el seu somni per sempre. Detingut i amb poques esperances de salvació, la situació fa un gir inesperat quan el supersticiós emperador li encarrega, a ell mateix, investigar el crim. D'aquesta manera, de la presó passa a les intrigues de la cort, les tensions de poder, les amargues rivalitats... i és ací on la seua vida correrà un perill real.

Narrada en primera persona, hàbilment teixida pel domini del llenguatge de l'autor i embolcallada per una ciutat que també esdevé protagonista, aquesta obra és, per tant, Banville/Black en estat pur.

Els hereus de la derrota

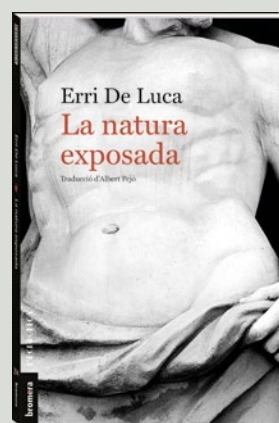
Josep Franco

Col·l. «L'Eclèctica», 299
248 pàg. Bromera, 2019

El destí d'Andreu Artal, metge de reconegut prestigi a la València del segle XVIII, sempre ve marcat per la pèrdua i per la desgràcia de qui naix desheretat per la societat i per la història. Fill bastard i, després, orfe, aconsegueix inicialment vèncer el seu destí gràcies a mossén Sebastià, qui l'acull i el cuida com a fill; de manera que arriba a ser una eminència en el món de la medicina. Aquest vincle, però, esdevindrà la seua condemna quan l'inquisidor Antoni Fabra els acuse falsament de sodomia, i tot el que han esdevingut quede arrere per a poder salvar la vida.

A partir d'ací, els dos, Andreu i el mossén, viuran en una fugida permanent, sempre ocultant la seua vertadera identitat i obligats al que, per això mateix, els ofereix el destí. Aquest periple –que els porta per les ciutats de València, Sueca i Perpinyà– els obligarà a conèixer la hipocresia, la falsedat, la por i la misèria; però no desistiran mai de voler trobar el seu propi camí.

Aquesta novel·la històrica de l'autor Josep Franco, mereixedora del Premi de Narrativa Antoni Bru, destaca per la riquesa lèxica del llenguatge i per la rigorositat a l'hora de descriure una època on les persones no sempre podien ser protagonistes de la seua pròpia vida.

La natura exposada

Erri De Luca

Trad. d'Albert Pejó
Col·l. «L'Eclèctica», 294
168 pàg. Bromera, 2019

Aquesta nova obra del reeixit Erri De Luca ens presenta un home en la maduresa, solitari, que ajuda pròfugs a creuar la frontera per les muntanyes sense cobrar-los res. Un d'ells, un escriptor, relata aquesta travessia en un llibre que esdevindrà un èxit. Aquest fet destapa el recel dels veïns cap a l'ancià i l'obliga a traslladar-se a una ciutat costanera, on podrà guanyar-se la vida com a escultor, però tindrà una tasca difícil: dotar de sexe una escultura de Jesús, com el seu autor l'havia concebuda.

Considerada una obra mestra del Renaixement, l'escultura guarda secrets que l'artesà ha d'anar descobrint per tal d'enllestir la seua tasca. És així com s'estableix un diàleg íntim entre l'escultor i el restaurador que va més enllà de l'obra mateixa. Els paral·lelismes brollen de les pàgines de l'obra: els paisatges de muntanya es troben amb els marítims; la fe religiosa s'amalgama amb la humanitat laica; la ficció literària, artística, confronta la realitat...

Una vegada més, la prosa poètica del genuí Erri De Luca és capaç de commoure el lector amb un relat, aparentment, senzill però carregat de simbolismes que pretén despertar les nostres consciències per tal de fer-les realment crítiques.

+12

El nen que es va menjar una pizza amb Jack Sparrow
Francesc Puigpelat
 Col·l. «L'Elefant», 19
 136 pàg. Bromera, 2019

Martí, protagonista de la primera part d'aquesta història –*El nen que va xatejar amb Jack Sparrow*–, ençeta una nova aventura amb el pirata més conegut del cinema. Aquesta vegada, però, Martí ja té dos anys més i es posa al servei de la companyia Sparrow Media per a ajudar-la en una nova promoció, com la que el va dur a xatejar amb Jack Sparrow; però, a diferència de la primera vegada, ara és ell qui es fa passar pel famós pirata. És així com coneix Pablo Cuéllar, un xiquet de dotze anys que ara té l'oportunitat de conèixer aquesta figura mítica.

Molt prompte, Martí descobrirà que Pablo té problemes: ha canviat d'escola dues vegades, es baralla sovint i se sent sol. A través dels xats, es consolidarà una amistat que els portarà a viure una aventura realment apassionant: explorar illa Tortuga per a trobar el tresor amagat dels pirates. Per a això, comptaran amb la increïble ajuda de Mary, una xiqueta intel·ligent i creativa.

Amb les aventures de pirates com a rerefons, Puigpelat acosta als joves lectors temàtiques com l'amistat, la solidaritat i la resolució de problemes. A més a més, per a tancar el relat, ens deixa un missatge esperançador: qui sap? Potser tots podem menjar una pizza amb Jack Sparrow...

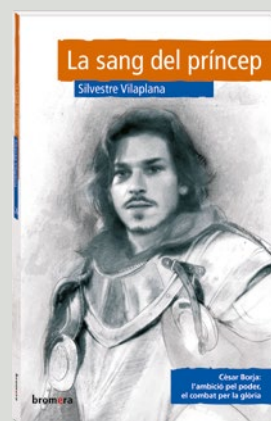
+8

El jardí de la fada Esperança
Joaquina Barba
 Col·l. «El Micalet Galàctic», 228
 172 pàg. Bromera, 2019

Àxel l'elf i Salma la fada són rebels i no respecten les normes que les seues mestres Esperança i Lara tracten d'explicar-los. Són joves i no entenen que l'escola de fades vetla per l'interés de tots i totes. Fins ara, no han trobat el seu lloc.

Potser per això, quan s'assabenten de l'existència de Nina i d'Àlex, un parell de germans humans, voldran encarregar-se de les relacions entre el món màgic i l'humà. I tanmateix, la situació es complica perquè Nina no és una xiqueta de tracte fàcil: pateix una malaltia greu i no vol saber res de ningú. D'aquesta manera, les dues criatures màgiques hauran de trobar la forma de fer que Nina recupere la il·lusió i les ganes de viure, fent front a l'oposició d'unes mestres que tindran dificultats serioses a l'hora de controlar els seus alumnes.

Joaquina Barba (Oliva, 1966) crea una història plena de màgia, diversió i poesia on el món de les fades i el dels humans s'entrecreuen. Així, trobem un relat divertit amb aventures i missatges tan necessaris com la solidaritat, el respecte i la recerca de la felicitat. De fet, l'autora tracta habitualment temes socials des d'una ambientació fantàstica. Acostumada a compaginar la docència amb la literatura infantil i juvenil, assegura que sempre tracta els temes que més la fascinen.

+14

La sang del príncep
Silvestre Vilaplana
 Col·l. «Esquard», 26
 264 pàg. Bromera, 2019

Silvestre Vilaplana (Alcoi, 1969) ens presenta, en aquesta ocasió, una història en la qual el cèlebre Cèsar Borja, fill del papa Alexandre VI, l'home més poderós del món en aquella Europa de 1492, és el narrador.

Cèsar Borja va ser un personatge vital per a entendre el Renaixement i, de fet, es creu que va inspirar el llibre *El príncep*, de Nicolau Maquiavel, tot un tractat d'intrigues, complots i polítiques conduïdes sempre cap al mateix objectiu: assolir i retindre el poder.

L'autor novel·la els fets més rellevants de la vida de Cèsar, que ens narra en primera persona com van ser aquests moments i com es va sentir. Escoltar en la veu de Cèsar els fets històrics que van canviar Europa és un exercici intens i realment apassionant. Un personatge que va fer seu el crit «O Cèsar, o res» no pot deixar indiferent a ningú.

Vilaplana conrea la narrativa, tant per a adults com per a joves. És autor, entre altres, de la novel·la *Les cendres del cavaller*, la primera biografia novel·lada de Joanot Martorell, per la qual va ser guardonat amb el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira. Recentment, a Bromera ha publicat *Un sepulcre de lletres minúscules*, destinat a un públic adult, i *El triangle rosa*, Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil.

EL RETROVISOR

El nen que va capgirar la seva pel·lícula

Quan qui signa aquestes línies era un nen, era fàcil de deduir quin film acabava de veure al cinema. Si a la sortida intercanviàvem puntades de peu amb els amiguets, era d'arts marcial. Si brandàvem espases imaginàries, de pirates.

Quaranta anys més tard, en Martí Blesa no sols ha vist del dret i del revés tota la saga de *Pirates del Carib*, sinó que n'ha memoritzat les rèpliques més enginyoses per imbuir-se del tarannà del capità Jack Sparrow.

La ficció, en qualsevol format, permet evadir-se de la realitat en primera instància. Sobretot, si el pare acaba de marxar de casa sense acomiadar-se i a l'escola toca rebre'n un dia sí i l'altre també.

Davant la crua realitat, el més fàcil per al protagonista hauria estat deixar-se dur pel desencant. Ni el Pare Noel existeix ni òbviament Johnny Depp xateja en persona amb els elegits en un concurs per a fans. Però la ficció salva i ajuda a canviar el guió de la teva pròpia pel·lícula.

Cyrano feia servir l'espasa també, però sobretot l'enginy

El nen que va xatejar amb Jack Sparrow aplega, en cent cinquanta pàgines de lectura àgil, un seguit d'actius difícils de condensar en l'espai de què disposem. Gairebé imperceptiblement, el lector transita del drama a la comèdia. Els ingredients per al canvi de paradigma són l'inconformisme, l'optimisme, la fantasia, la llibertat, l'enginy, l'humor, l'equilibri entre fer volar coloms i tocar de peus a terra. En poques paraules: la resiliència és possible.

La cirereta del pastís és el tomb final dels esdeveniments. No en farem *spoiler*. Per tal de generar un somriure de satisfacció un pèl *pel·liculera*, l'autor es permet una llicència... diguem-ne *generosa*. Però tant és: si en Martí s'allibera gràcies a interactuar amb un *negre* i amb la ploma esmolada d'en Cyrano, és just que Johnny Depp contribueixi a un *happy end*.

El nen que va xatejar amb Jack Sparrow
Francesc Puigpelat
Il·l. d'Oriol Malet
Bromera, 2015

Francesc Puigpelat (Balaguer, 1959) col·labora habitualment amb diversos mitjans de comunicació. Ha publicat novel·les tant per a adults com dins de l'àmbit de la literatura infantil i juvenil. És un autor de trajectòria sòlida i multipremiat: el Joanot Martorell, el Josep Pla, el Josep Pin i Soler, el Carlemany, el Ciutat d'Alzira, el Gregal..., però, també, el Ramon Muntaner, el Gran Angular, el Folch i Torres i el Carmesina. Amb *El nen que va xatejar amb Jack Sparrow* («L'Elefant», núm. 18, 3a edició) va guanyar el Vicent Silvestre de narrativa infantil.

Joan Bustos ■

Per cert, és recomanabilíssima l'adaptació del *Cyrano* de Jaume Policarpo («Micalet Teatre», núm. 32). Ignoro si ha canviat el guió de la vida dels meus alumnes, nassuts o no, però barreja comèdia i drama, fa anar l'espasa i es llegeix de bon grat. Que és el que tots ple-gats volem.

Il·lustració: Oriol Malet

EL
RETRO
VISOR

Aigua en cistella

Carme Miquel
Bromera, 1999

Carme Miquel, primera guanyadora del Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira

«Amor d'amo, aigua en cistella» és la popular cita valenciana que inspirà el títol de la novel·la de l'escriptora Carme Miquel, *Aigua en cistella*, gràcies a la qual, per primera vegada, una dona aconseguia aquest importantíssim guardó de les lletres valencianes. L'escriptora de la Nucia ens regalava una història contada en clau intimista i basada en la introspecció de tota una vida d'una dona treballadora, una criada que, en plena postguerra, haurà de deixar la seua ciutat. Es tracta d'una novel·la que ha superat ja les deu edicions i que s'ha consolidat com un dels clàssics imprescindibles de la nostra literatura.

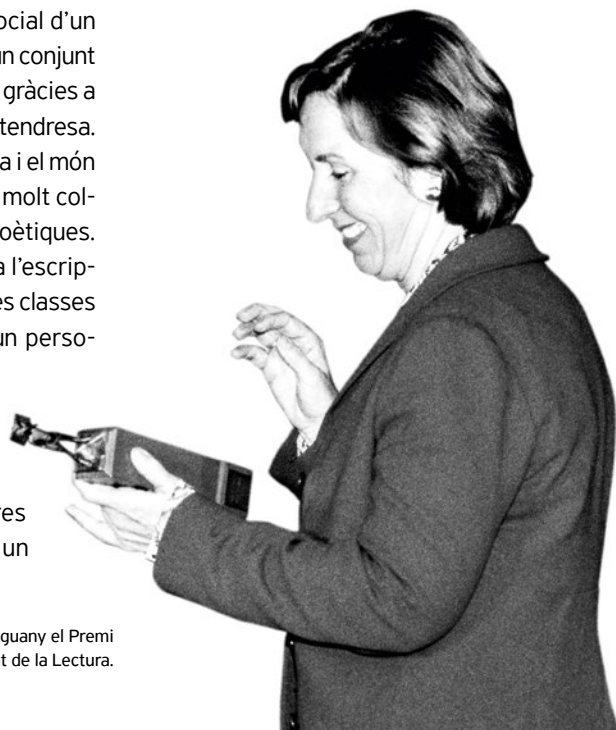
La trama comença quan uns desconeguts irrompen en el tranquil retir d'Isabel, la protagonista, amb la intenció de descobrir l'experiència vital d'aquesta dona a qui localitzen, encuriosits, seguint el rastre d'uns antics papers que deixà escrits un oncle seu, enamorat d'ella en silenci des que era jove. Aquests textos són el contrapunt a la narració d'Isabel, i ens ajuden

a descobrir la senzillesa i la sensibilitat d'un personatge que, a més de treballar de criada, ha de saber encaixar les propostions de l'amo. Tot i fer el possible per a mantindre la integritat, la fugida i l'exili acceleren els esdeveniments cap a un final on l'amor i el desamor són protagonistes.

En *Aigua en cistella*, la visió social d'un moment històric es barreja amb un conjunt de sensacions suaus i profundes gràcies a un llenguatge ple de matisos i de tendresa. La protagonista conta la seua vida i el món que l'envolta amb un llenguatge molt col·loquial, però amb apreciacions poètiques. El fet de ser una criada permet a l'escriptora dibuixar i interrelacionar dues classes socials diferents. Hi ha també un personatge clau en la narració, l'oncle enamorat, que constitueix un element paral·lel a Isabel, que li fa de contrapunt i hi aporta uns altres escenaris i unes altres percepcions. També hi aporta un llenguatge més culte.

Una novel·la plena de força, gràcies a la construcció psicològica d'un gran personatge, el d'Isabel, i de l'ambientació dels diferents escenaris i espais on passa l'acció i que, malgrat el pas temps, continua captivant centenars de lectors i lectores.

S. C. ■

Carme Miquel ha rebut enguany el Premi Fundació Bromera al Foment de la Lectura.

«*Iuvenes in lectionem*»

El primer Premi Llegir 2018 –dotat amb 500 euros– ha estat per a l'article «*Iuvenis in lectionem*» de la *booktuber* i estudiant de Periodisme Marta Meneu-Borja. El text tracta de descriure, amb humor i originalitat, el que ella anomena «joves lectòpates». La Fundació Bromera per al Foment de la Lectura ha impulsat, per seté any consecutiu, aquest reconeixement amb l'objectiu de fomentar i difondre l'escriptura i la publicació d'articles sobre la importància de llegir.

Els denominats col·loquialment *joves lectòpates* són éssers humans caracteritzats per ser de poca edat i passar llargues estones amb un llibre entre les mans. El seu hàbitat és divers. Es poden trobar llegint en espais comuns de la llar familiar, en una habitació més apartada, en biblioteques, en llibreries o, fins i tot (si la meteorologia ho permet), en algun parc.

Són criatures increïblement rares, amb molta imaginació emmagatzemada als seus cervells i una capacitat de concentració per damunt de la mitjana. L'interès per estudiar aquests xicotets mamífers va més enllà de la raresa que els caracteritza. Es creu que aquesta espècie es troba en perill d'extinció. Se la coneix molt poc. Malgrat que no és possible saber amb exactitud quants exemplars en queden en l'actualitat, l'espècie es troba en la llista roja, ja que els canvis de l'època actual comencen a amenaçar-ne la subsistència. Els joves lectòpates alimenten les seues ments amb lletres que conformen personatges, fantasies i misteris. Es creu que tenen la capacitat de transportar-se a mons llunyans. Tanmateix, hi ha constància que no tots els exemplars de l'espècie es troben en les mateixes condicions. Segons l'idioma a què corresponguen les línies que devora el jove lectòpata, el nombre d'exemplars

varia. Si les paraules de què s'alimenta corresponen a llengües hegemòniques, com ara la llengua de Shakespeare o la de Cervantes, encara en subsisteixen amb una varietat considerable d'aliment per als seus poderosos caps. Els lectòpates més difícils de trobar són aquells que s'alimenten de llengües minoritàries o minoritzades.

La relació d'aquesta espècie amb el seu entorn és ben peculiar. S'han identificat diversos tipus de relació amb els progenitors:

1. El progenitor s'espanta davant del jove lectòpata.

L'impacte que suposa un jove que no convergeix totalment amb les pràctiques dels seus coetanis és insuportable. Aquesta reacció és perillosa perquè el progenitor, pres d'un atac d'inseguretat, pot obligar el jove a eixir amb els amics al carrer o, fins i tot (compte amb açò!), requisar el llibre que estiga devorant el jove lectòpata.

2. El progenitor es meravella amb el jove lectòpata.

La visió d'un jove amb un llibre entre les mans els resulta tan exòtica que l'única cosa que poden fer és observar-lo embadalits per l'aura que desprén aquesta criatura tan rara. La llar familiar sembla un museu i el jove lectòpata n'és la peça principal. Pensen, equivocadament, que l'afició del jove arribarà a la seua fi en algun moment.

3. El progenitor renega del jove lectòpata.

A causa de la incomprensió que suposa la naturalesa de la criatura per als progenitors, la seua reacció és la de *laissez faire*. El jove té una llibertat total i va errant per casa amb un

Marta Meneu-Borja ■

llibre davant del rostre. Tanmateix, és molt habitual que es produïsqen disputes a la llar a causa de les despeses que el jove lectòpata exigeix per a l'aliment de la seua ment.

Les previsions de futur per part dels experts són pessimistes. Tanmateix, s'ha conegut recentment que els *Iuvenes in lectionem* comencen a organitzar-se en trobades, congressos i, sobretot, en un dels seus hàbitats aborígens: la xarxa virtual. Si trobes una d'aquestes criatures, per favor, sigues sostenible, tracta-les amb naturalitat, amb interès i, sobretot, intenta aportar-los més estímuls perquè puguin continuar alimentant les seues curioses i incompreses ments.

Gràcies, #SalvemJovesLectòpates

**Espai elaborat per la
Fundació Bromera per al
Foment de la Lectura.
www.fundaciobromera.org**

La banca que et toca.

No hem arribat
a ser el que som
per ambició
sinó per compartir
els teus valors.